

**Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras
darbības stratēģija
2017. - 2019. gadam**

Rīga, 2018

SATURA RĀDĪTĀJS

Izmantoto saīsinājumu saraksts	3
Ievads.....	3
1. LIAA darbības pilnvarojums (mandāts).....	3
1.1. LIAA darbības virsmērķis (stratēģijas periodā)	4
1.2. LIAA īstenotie darbības virzieni	4
1.3. LIAA prioritātes	4
1.4. LIAA pakalpojumi	5
2. LIAA īstenoto darbības virzienu apraksts	5
2.1. Eksporta veicināšana	5
2.2. Investīciju veicināšana un piesaiste.....	11
2.3. Inovācijas veicināšana	15
2.4. Uzņēmējdarbības veicināšana	20
2.5. Tūrisma veicināšana	24
3. LIAA darbības spēju izvērtējums.....	28
3.1. LIAA cilvēkresursi	28
3.1. Darbības vides izvērtējums.....	31
3.2. Informācijas tehnoloģijas	31
3.3. Infrastruktūra un materiāltehniskais nodrošinājums.....	32
4. Nobeigums.....	33

Izmantoto saīsinājumu saraksts

ASV – Amerikas Savienotās Valstis.
 ĀTI - Ārvalstu tiešās investīcijas.
 ĀTVD – Ārējās tirdzniecības veicināšanas departaments.
 CFLA - Centrālā finanšu un līgumu aģentūra.
 CSP - Centrālā statistika pārvalde.
 EEN - Eiropas Biznesa atbalsta tīkls (Enterprise Europe Network).
 EM – Ekonomikas ministrija.
 ERAF - Eiropas Reģionālās attīstības fonds.
 EK – Eiropas Komisija.
 ES - Eiropas Savienība.
 IKP – Iekšzemes kopprodukts.
 IKT - Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.
 IT – Informācijas tehnoloģijas.
 LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra.
 LIAA pārstāvniecības - Latvijas Ārējās ekonomiskās pārstāvniecības.
 MK – Ministru kabinets.
 KAN – Klientu apkalpošana nodaļa.
 POLARIS process - ĀTI piesaistes stratēģija “POLARIS process”
 Tehnoloģiju aģentūra - Vienotais tehnoloģiju pārnese centrs.
 RIS3 jomas - Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3) jomas – bioekonomika, biomedicīna, IKT, viedie materiāli, viedā enerģētika.
 VTPC – Vienotais tehnoloģiju pārnese centrs.

Ievads

LIAA darbības stratēģija 2017. - 2019. gadam (turpmāk – Stratēģija) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments MK 2012. gada 11. decembra noteikumos Nr. 857 “Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras nolikums” noteikto funkciju un uzdevumu īstenošanai.

Stratēģija izstrādāta saskaņā ar MK 2015. gada 28. aprīļa instrukciju Nr.3 „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju, un novērtē tās ieviešanu” un EM darbības stratēģiju 2017. - 2019. gadam (turpmāk – EM darbības stratēģija).

Stratēģija nosaka LIAA stratēģiskās attīstības prioritātes, darbības virzienus, mērķus, uzdevumus un galvenos sasniežamos rezultātus rādītājus īstenojamo darbības virzienu ietvaros.

Stratēģijas ieviešanai LIAA izstrādā ikgadējo darba plānu, kas satur informāciju par konkrētiem pasākumiem, specifiskiem un detalizētiem uzdevumiem, kas vērsti uz stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu, kā arī norāda informāciju par to īstenošanai noteiktām atbildīgajām struktūrvienībām un darbiniekiem.

1. LIAA darbības pilnvarojums (mandāts)

Saskaņā ar MK 2003. gada 24. decembra rīkojumu Nr. 814 (prot. Nr.65, 29.§) tika reorganizēta bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība “Latvijas Attīstības aģentūra” un izveidota valsts aģentūra “Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra”, kas darbu sāka 2004. gada 1. februārī.

Saskaņā ar 2012. gada 11. decembra noteikumos Nr. 857 “Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras nolikums” noteikto LIAA veic šādas funkcijas:

1. īsteno pasākumus Latvijas uzņēmumu eksportspējas paaugstināšanai un ārējās tirdzniecības veicināšanai;
2. iesaista Latvijas ekonomikā ārvalstu investīcijas;
3. veicina uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību, inovācijas un tehnoloģiju pārnesi;
4. sekmē inovatīvu uzņēmējdarbību, tai skaitā sekmējot sadarbību starp pētniecības un uzņēmējdarbības sektoriem;
5. īsteno pasākumus saskaņā ar valsts atbalsta programmām;
6. nodrošina ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu līdzfinansēto aktivitāšu administrēšanu;
7. īsteno Tūrisma likumā noteiktās funkcijas.

1.1. LIAA darbības virsmērķis (stratēģijas periodā)

Veicināt līdzsvarotas tautsaimniecības attīstību, sekmējot Latvijas uzņēmumu izaugsmi un konkurētspēju, efektīvi pārvaldot resursus un nodrošinot kvalitatīvus, mūsdienīgus un klientu vēlmēm, normatīvajiem aktiem un labas pārvaldības principiem atbilstošus pakalpojumus.

1.2. LIAA īstenotie darbības virzieni

1. virziens – Eksporta veicināšana.
2. virziens – Investīciju veicināšana un piesaiste.
3. virziens – Inovācijas veicināšana.
4. virziens – Uzņēmējdarbības veicināšana.
5. virziens – Tūrisma veicināšana.

Stratēģijā noteiktie darbības virzieni ir savstarpēji saistīti un papildina viens otru, un veicina katra atsevišķa virziena turpmāko attīstību un mērķu sasniegšanu, kā arī veicina EM darbības stratēģijā noteikto uzdevumu un mērķu sasniegšanu.

Papildus noteiktajiem uzdevumiem darbības virzienos, LIAA stratēģijas ieviešanas periodā iesaistīsies *Baltijas un Ziemeļvalstu tirgus integrācijas un ciešākas sadarbības pasākuma plāna* EM kompetenču jomās noteikto pasākumu īstenošanā.

Īstenojot Stratēģiju, visos darbības virzienos tiek ievērots princips “Konsultē vispirms”, regulāri pārskatīti un pilnveidoti klientiem sniegtie pakalpojumi un nodrošināta labas pārvaldības principu ievērošana.

1.3. LIAA prioritātes

1. Konsultāciju sniegšana komersantiem par ārējiem tirgiem un biznesa partneru atrašanu, atbalsts biznesa kontaktu dibināšanā.
2. Eksporta atbalsta pakalpojumu ārējos tirgos organizēšana: nacionālie stendi starptautiskajās izstādēs ārvalstīs un tirdzniecības misijas.
3. Ārvalstu investīciju piesaiste, kas sevī ietver reaktīvu un proaktīvu jaunu potenciālo investoru apkalpošanu, kā arī esošo investoru Latvijā pēcapkalpošanu, kas ir vērsta uz produktivitātes kāpumu, jaunu tehnoloģiju un inovāciju ieviešanu “POLARIS process” mērķa nozarēs.
4. Vienas pieturas aģentūras izveidošana tehnoloģiju pārnesei un jaunuzņēmumiem.
5. Nodrošināt jaunu un dzīvotspējīgu komersantu izveidi un attīstību Latvijas reģionos un radošo industriju komersantu izveidi un attīstību Latvijā.
6. Nodrošināt Latvijas starptautiskās konkurētspējas palielināšanu īstenojot tūrisma pakalpojumu eksporta veicināšanas un apmācību pasākumus.

7. Veicināt reģionālo sadarbību un integrāciju Baltijas un Ziemeļvalstu starpā, īstenojot kopīgus tūrisma eksporta veicināšanas un tūrisma produktu attīstības pasākumus.
8. Nodrošināt uz klientu orientētu LIAA pakalpojumu sniegšanu un attīstību, izmantojot pieejamos resursus un optimizācijas iespējas.

1.4. LIAA pakalpojumi

Nodrošinot noteikto funkciju izpildi, LIAA sniedz šādus pakalpojumus:

1. atbalsts ārvalstu kompānijām potenciālo investīciju projektu īstenošanai Latvijā;
2. ārējās tirdzniecības un investīciju piesaistes semināru organizēšana Latvijā un ārvalstīs;
3. ārvalstu kompāniju biznesa sadarbības piedāvājumu/pieprasījumu izplatīšana Latvijā;
4. informācija un konsultācijas Latvijas komercsabiedrībām par jautājumiem saistībā ar ES uzņēmējdarbības vidi, tiesībām uzņēmējdarbības jomā; ES programmām, t.sk. par pētniecības un inovāciju programmu *Horizon 2020*;
5. informācija un konsultācijas par ārējās tirdzniecības jautājumiem;
6. informācijas sniegšana par pieejamo valsts un ES atbalstu uzņēmējdarbības un inovācijas attīstībai;
7. informācijas sniegšana par uzņēmējdarbības uzsākšanu;
8. informācijas sniegšana un konsultācijas par inovāciju, tehnoloģiju pārneš un jaunuzņēmumu darbību;
9. pirmsinkubācijas atbalsts;
10. inkubācijas atbalsts.

Saskaņā ar MK 2013. gada 3. septembra noteikumiem Nr. 716 “Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis” LIAA sniedz šādus maksas pakalpojumus:

1. biznesa kontaktu dibināšana Latvijas komersantiem ārvalstīs;
2. tikšanās programmu sagatavošana ārvalstu kompānijām, kuras vēlas Latvijā realizēt preces un pakalpojumus;
3. eksporta semināru organizēšana Latvijā;
4. reklāmas izvietošana LIAA informatīvajos materiālos.

2. LIAA īstenoto darbības virzienu apraksts

2.1. Eksporta veicināšana

1. Darbības virziens: Eksporta veicināšana

Esošās situācijas apraksts

Pēc Latvijas Bankas datiem 2016. gadā Latvijas kopējais eksporta apjoms - preces un pakalpojumi kopsummā bija 16,2 miljardi eiro. Kopumā 2017. gadā eksports palielinājies par 8,1% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, savukārt importa apjoms pieaudzis par 12,2%. Globālās ekonomikas aktivizēšanās, cenu kāpums starptautiskajā tirgū un stabila izaugsme nozīmīgākajās Latvijas tirdzniecības partnervalstīs turpina veicināt Latvijas eksporta izaugsmi. Preču un pakalpojumu eksporta īpatsvars IKP ir 60%.

Īpaši nozīmīga loma rūpniecībā ir tieši metālapstrādes un mašīnbūves nozarei, arī turpmāk šī nozare attīstīsies visstraujāk. Apstrādes rūpniecības pieaugums gada griezumā ir sasniedzis 18,0 %, kas ir labākais rezultāts pēdējo piecu gadu laikā. 2017. gadā lielākais pieaugums bija transportlīdzekļu ražošanā (22,8%) un mašīnu un iekārtu ražošanā (21,5%).

Kā liecina CSP dati, 2017. gadā nozīmīgākās preces eksportā bija koks un koka izstrādājumi, kokogles (16,5%), seko elektroierīces un elektroiekārtas (11,0%), mehānismi un mehāniskās ierīces (6,6 %).

Nozīmīgs eksporta partneris ir ES, kopumā 2017. gadā veidojot 71,3% no kopējā eksporta apjoma. Turpmāk jo īpaši jāstiprina ciešāka kopīga sadarbība starp Baltiju un Ziemeļvalstīm. 2017. gadā Latvijas produkcijas kopējais eksports uz Ziemeļeiropu bija 15,1% no kopējā eksporta apjoma (par 10% vairāk nekā 2017. gadā). Baltijas un Ziemeļvalstu ciešākas reģionālās sadarbības un integrācijas veicināšana ir arī saskaņā ar EM iniciatīvu turpmākajam plānošanas periodam. LIAA jau ir pārstāvniecības Ziemeļvalstīs – Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā un Dānijā, kas jau aktīvi veicina savstarpējo sadarbību ar Ziemeļvalstīm. Katrā no Ziemeļvalstu reģioniem ir saplānotas vairāku nozaru eksporta veicināšanas aktivitātes gan individuāli – tikai Latvijai ar Ziemeļvalstīm, gan arī sadarbībā ar Lietuvu un Igauniju.

Savukārt Āzija ir Latvijas trešais nozīmīgākais eksporta tirgus, aiz Eiropas un Neatkarīgo Valstu Sadraudzības (13%), kopumā veidojot 10% no visa kopējā eksporta apjoma. Pēc CSP datiem, 2017. gadā eksporta apjoms Āzijā bija 964,2 milj. eiro. Āzijā novērtē mūsu koku un tā izstrādājumus, elektroierīces un elektroiekārtas, graudaugus, dzelzi, tēraudu un farmaceitiskos produktus. Savukārt eksporta apjoms uz Ameriku pagājušajā gadā sasniedza 377,2 milj. eiro.

Latvijas eksporta apjoms uz Tuvajiem Austrumiem 2017. gadā bija 465,8 milj. eiro, no kuriem 28% sastāda graudaugu produkcija, kam 22,6% apmērā seko elektroierīces un elektroiekārtas. Savukārt 15,8% sastāda dzelzs un tērauds, un 15,7% no kopējā apjoma uz Tuvajiem Austrumiem veido koks un koka izstrādājumi, kokogles.

Latvijas eksports uz Āfriku 2017. gadā bija 2% no kopējā apjoma jeb 230,4 milj. eiro, kur attiecīgi 52% veidoja graudaugu produkti, kam ar 13 % seko koks un koka izstrādājumi, 7% - ēdamie dārzeņi, un 5% - elektroierīces un elektroiekārtas.

Latvijas uzņēmumu prioritārie tirgi arī turpmāk būs mūsu „mājas” tirgus – Eiropa. Tomēr atbilstoši produkcijas specifikai, ir vērts izskatīt potenciālo produkcijas eksporta noietu ārpus Eiropas, piemēram, Kanādu – kur noslēgtais ES un Kanādas tirdzniecības līgums CETA atvieglo produkcijas importu, tāpat arī specifisku nišu produkti ir veiksmīgi atraduši noietu tirgu Āfrikā, Āzijā – Japānā, Korejā, Ķīnā, kā arī ASV.

Galvenajam Latvijas ekonomikas izaugsmes dzinējam vidējā termiņā ir jābūt ienākumam no eksporta un produktivitātes pieauguma. Tas ir saistīts ar ģeogrāfisku eksporta iespēju paplašināšanos, spēju iekļauties starptautiskās produktu ķēdēs un augstākas pievienotās vērtības produkcijas ražošanu. Latvijas eksporta turpmākās attīstības iespējas lielā mērā noteiks Latvijas ražotāju konkurētspēja, kam pamatā jābalstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, produktivitātes kāpināšanu, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām.

Eksporta fokuss jāturpina virzīt uz produkciju ar augstu pievienoto vērtību. Pēc CSP kopējā preču eksporta datiem 2017. gadā īpaši izcēlās tādu produktu eksports, kuru ražošanā izmanto biotehnoloģijas. Šo produktu eksports salīdzinājumā ar 2016. gadu pieauga par 76%, optisko izstrādājumu eksports pieauga par 26%, farmaceitisko – par 8%, elektronisko iekārtu - par 3%. Pārējās nozarēs ar augstu pievienoto vērtību vērojams kritums, īpaši IKT preču eksportā – samazinājums par 5%.

Pastiprināta uzmanība ir jāpievērš medicīnas pakalpojumu eksportam un izglītības eksportam. Latvijas valsts mērķis ir palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju. Arī medicīnas pakalpojumu eksports ir produkts ar augstu pievienoto

vērtību. Medicīnas pakalpojumu eksports katru gadu pieaug un tā ir joma ar augstu eksporta potenciālu. 2016. gadā Latvijā tika apkalpoti 40 000 ārvalstu pacientu¹ no 61 valsts.

Kā liecina Latvijas Veselības tūrisma klastera veiktie tirgus pētījuma dati, Latvijā starp Baltijas valstīm ir augstākais kvalificētu ārstu un medmāsu īpatsvars (91,2% no visa ārstniecības personāla), kā arī kopumā augstākie ārstniecības personāla pieauguma tempi.

LIAA uzdevums ir īstenot Latvijas medicīnas pakalpojumu atpazīstamības veicināšanas pasākumus un produktu virzīšanas aktivitātes, piemēram, organizējot tirdzniecības misijas mērķa tirgos, dalību specializētajās izstādēs un kontaktbiržās.

Par nozīmīgu ārējās tirdzniecības pakalpojumu ir kļuvusi augstākā izglītība. Augstākās izglītības eksports nodrošina ievērojamu finansiālu pienesumu Latvijas tautsaimniecībai. Piemēram, ārvalstu studenti 2015./2016. studiju gadā Latvijā iztērējuši 73 milj. eiro. Augstākajai izglītībai ir arī nozīmīgs multiplikatora efekts, jo starptautiskie studenti rada un stimulē pieprasījumu pēc mājokļu, ēdināšanas, izklaides, tirdzniecības un tūrisma pakalpojumiem. Vidējie nodokļu ieņēmumi Latvijā ir 28% no IKP, no kā varam secināt, ka ārvalstu studenti gadā valsts budžetā tiešā veidā iemaksā 20 milj. eiro.

Valsts eksporta atbalsta pakalpojumi, ko īsteno LIAA tiek fokusēti uz mērķa tirgiem, atbilstoši nozaru vajadzībām un iespējām. Galvenie atbalsta saņēmēji ir Latvijas uzņēmumi, kuri meklē savu preču un pakalpojumu noieta tirgus ārvalstīs.

Eksporta atbalsta pakalpojumi ir paredzēti sekojošu mērķu sasniegšanai:

- palīdzēt komersantiem nostiprināties jau esošajos tirgos, atrast jaunus sadarbības partnerus ārvalstīs un apgūt jaunus, Latvijas komersantiem maz zināmus tirgus, vienlaikus izvērtējot un virzot nišas preces ar augstāku pievienoto vērtību, kurām ir vislielākais potenciāls šajos tirgos, vai preces, kuras varam piedāvāt par konkurētspējīgu cenu gala patēriņam vai iekļaušanai piegādes ķēdēs;
- palielināt apstrādes rūpniecības un augsto tehnoloģiju produktu eksporta īpatsvaru.

Šobrīd LIAA ir 20 LIAA pārstāvniecības, kuras savas kompetences ietvaros veicina eksporta noietu un investīciju piesaisti perspektīvākajos Latvijas preču un pakalpojumu noieta tirgos – ASV, Apvienotajos Arābu Emirātos, Baltkrievijā, Dānijā, Francijā, Itālijā, Japānā, Kazahstānā, Krievijā, Ķīnā (Pekinā, Šanhajā), Lielbritānijā, Lietuvā, Nīderlandē, Norvēģijā, Polijā, Singapūrā, Somijā, Vācijā, Zviedrijā, kas nodrošina uzņēmējiem eksporta atbalsta pakalpojumus.

Piesaistot ES fondu līdzekļus no ERAF projekta “Starptautiskās konkurētspējas veicināšana”, kā arī, īstenojot EEN programmu Latvijā, kas tiek finansēta EK Konkurētspējas un inovāciju ietvarprogrammas (CIP) ietvaros, LIAA nodrošina plašu pakalpojumu klāstu Latvijas eksportētāju atbalstam un veic uzdevumus, kas norādīti sadaļā “Uzdevumi darbības virziena īstenošanai”.

Risināmās problēmas.

1. Nepietiekoša informācija Latvijas komersantiem par ārējiem tirgiem, tirdzniecības nosacījumiem, likumdošanas prasībām, sertifikācijas noteikumiem, biznesa piedāvājumiem.

Informācija ir sadrumstalota pa dažādiem informācijas resursiem. Tādēļ LIAA ir sagatavojusi un iesniegusi CFLA projektu “Latvijas eksporta un investīciju informācijas sistēma EIIS”, kuras mērķis ir uzlabot potenciālo un esošo eksportētāju un investoru informētību par eksporta un investīciju jomas aktualitātēm; palielināt LIAA darbinieku produktivitāti un pilnveidot klientu apkalpošanas procesus; samazināt eksportētāju un investoru slogu informācijas iegūšanas procesā un saziņā ar LIAA.

¹ LIAA apkopotie dati

Problēma ir arī piekļuve informācijai un tirgus pētījumiem, jo informācija par tirgiem, konkurentu lielumu, cenu līmeni un izplatīšanas kanāliem, specifiskiem datiem utt. bez maksas praktiski nekur nav pieejama. Projektā “Starptautiskās konkurētspējas veicināšana” nav paredzēts atbalsts individuāliem Latvijas komersantiem tirgus pētījumu vai piekļuves datu iegādei konkrētiem komersantiem.

Jāatzīmē, ka nepietiekoši tiek izmantots Latvijas diasporas ārvalstīs resurss, kas potenciāli varētu sniegt atbalstu Latvijas uzņēmumiem biznesa kontaktu dibināšanā un tirgus informācijas iegūšanā. Tādēļ LIAA ir izstrādājusi rīcībpolitikas dokumentu “Latvijas diasporas piesaistes stratēģija Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras funkciju īstenošanai 2018.-2020. gadam”, kurā ir noteikts pasākumu kopums sadarbībai ar diasporu, tai skaitā diasporas izglītošana par ekonomiskiem procesiem Latvijā un aktīvāka iesaiste eksporta veicināšanas aktivitātēs.

2. Latvijas komersantu nepietiekošs tehnoloģiju un inovāciju līmenis. Latvijas komersantu nepietiekamas pārdošanas prasmes, eksporta prasmes, projektu vadīšanas vai vadīšanas prasmes, mārketinga zināšanas, izpratne par biznesa procesiem un finansējuma piesaisti.

Neliels dalībnieku skaits starptautisko projektu konkursos (*Horizon 2020, Interreg, Creative Europe, Erasmus jauniem uzņēmējiem, u.c.*), kuros piedaloties komersanti gūst pieredzi, kā arī palielina savas zināšanas un prasmes, tehnoloģiju līmeni.

Valsts institūcijas nespēj sadarboties starpinstucionāli. Vairākas valsts iestādes informē komersantus un citus interesentus par iespējām iesaistīties starptautiskajos projektu konkursos dažādu ES programmu ietvaros (*Horizon 2020, Interreg, Creative Europe, Erasmus jauniem uzņēmējiem, u.c.*). Katra iestāde rīko savus pasākumus, t.sk. pasākumus, kur tiek aicināti piedalīties citu valstu pārstāvji, tā vietā, lai rīkotu pasākumus kopā, kā rezultātā varētu piesaistīt pēc iespējas vairāk ārvalstu dalībnieku, un Latvijas komersantiem būtu lielākas iespējas iesaistīties projektos.

Dotajā brīdī nav izveidotas speciālas apmācību programmas eksporta menedžmentā. Tādēļ LIAA iespēju robežās organizē informatīvos seminārus par ārējiem tirgiem un eksportprasmju seminārus.

Risinot komersantu nepietiekošo tehnoloģiju un inovāciju līmeņa paaugstināšanu, LIAA ir izveidots Tehnoloģiju departaments, kas īsteno komersantu tehnoloģiju un inovācijas attīstību (skatīt sadaļā – Inovācijas veicināšana).

Papildus minētajam EEN veic tehnoloģiju/inovāciju auditus un sniedz palīdzību jaunu tehnoloģiju meklēšanā, izmantojot EEN sadarbības piedāvājumu/pieprasījumu datubāzi, kā arī EEN tīkla partnerus citās valstīs.

Izmantojot sadarbības piedāvājumu/pieprasījumu datubāzi, kā arī tīkla partnerus ārvalstīs, EEN darbinieki palīdz Latvijas uzņēmējiem/organizācijām meklēt partnerus sadarbībai pētniecības projektos, kā arī informē Latvijas uzņēmējus un organizācijas par ārvalstu piedāvājumiem pētniecības jomā.

3. Tirgus barjeras, sertifikātu, atbilstoši ārvalstu tirgus prasībām neesamība, lai uzsāktu eksporta un uz jauniem tirgiem.

Sertifikātu iegūšana ir laika un resursu ietilpīga, it īpaši, lai uzsāktu eksportu uz jauniem tirgiem, kur nav skaidri sertifikātu iegūšanas priekšnosacījumi, prasības un izsniegšanas kārtība. Bieži vien pirmais solis sertifikāta iegūšanai ir valstu savstarpējo sertifikātu atzīšanas līgumu noslēgšana, kas ir valsts institūciju atbildība. Komersantiem ir svarīgs valsts atbalsts, lai segtu ar sertifikāta iegūšanu saistītos izdevumus, kas bieži vien un atkarībā no nozares ir visai lieli. Līdz šim šo atbalstu komersanti ir saņēmuši projekta “Starptautiskās konkurētspējas veicināšana” ietvaros, bet nepiešķirot minētajam projektam papildus finansējumu, tas beigsies 2018. gadā, kā rezultātā uzņēmējiem sertifikātu iegūšana tiks būtiski apgrūtināta.

4. Nepietiekoši resursi komersantiem ārējā mārketinga aktivitātēm.

Jau kopš 2011. gada komersanti ieiešanai ārvalstu tirgos ārējā mārketinga aktivitātēm izmanto atbalstu, ko nodrošina ERAF projekti. Kopš 2016. gada šo atbalstu var saņemt tikai mazie un vidējie komersanti, kur diemžēl lielajiem komersantiem, šāds atbalsts nav paredzēts. Ņemot vērā, ka ERAF Ārējo tirgu apgūšanas atbalsta programmas projekta “Starptautiskās konkurētspējas veicināšana” finansējums tiek apgūts ļoti strauji, pastāv liels risks, ka šī atbalsta instrumenta finansējums beigsies 2018. gadā, t.i., krietni ātrāk nekā tika plānots.

Papildus komersantu iespējai savām ārējā mārketinga aktivitātēm saņemt atbalstu grantu veidā, LIAA sniedz atbalstu komersantiem, organizējot to dalību nacionālajos standos starptautiskajās izstādēs ārvalstīs, kā arī organizējot tirdzniecības misijas un komersantu līdzdalību valsts augstāko amatpersonu ārvalstu vizīšu ietvaros.

5. Nepietiekama Latvijas valsts atpazīstamība ārvalstīs, kas apgrūtina biznesa kontaktu dibināšanu, eksporta uzsākšanu.

Daudzu produktu eksporta uzsākšanā ir būtiska atsauce uz tā izcelsmes valsti. Diemžēl Latvijai nav spēcīgu zīmolu, ar ko tā asociētos ārvalstu klientiem, it īpaši Eiropas vai jaunajos tirgos. Valsts tēla veidošanā ir iesaistīta virkne valsts institūciju, kā arī nevalstiskais sektors, taču nav izstrādāts vienots Latvijas valsts tēls un stratēģija tā popularizēšanai.

Tādēļ LIAA ir izstrādājusi zīmolu “Magnetic Latvia”, kas tiek popularizēts LIAA organizētajos Latvijas ārējā mārketinga pasākumos un uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumos Latvijā, piemēram, Latvijas dienās ārvalstīs, biznesa forumos un semināros, tūrisma mārketinga pasākumos, produktu prezentācijās, kā arī organizējot žurnālistu vizītes un citas mārketinga aktivitātes.

Zīmols “Magnetic Latvia” un Latvijas tēls tiek popularizēts arī lidostā “Rīga” LIAA izveidotajā Biznesa informācijas centrā “Magnetic Latvia”.

LIAA organizē industrijas pasākumus Latvijā, kas palīdz stiprināt Latvijas tēla atpazīstamību, izpratni ārvalstīs par Latvijas atsevišķu industriju piedāvājumu un sekmē Latvijas uzņēmumu integrāciju globālo uzņēmumu piegādātāju ķēdēs.

Darbības virziena mērķis

Eksporta apjoma pieaugums atbalstītajos komersantos divus gadus pēc atbalsta saņemšanas 2020. gadā, salīdzinot ar eksporta apjomu atbalsta līguma noslēgšanas brīdī (2016 – 2018. gados), 2 % (rādītājs tiks apzināts 2020. gadā)

Darbības rezultāti

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība				
		2016 (fakts)	2017	2018	2019	2020
1.1. Veicināta informācijas pieejamība Latvijas komersantiem par ārējiem tirgiem	1.1.1. Publicētās informāciju vienības LIAA mājaslapā	2848	2850	2870	2890	2900
	1.1.2. Komersantu skaits LIAA organizētajos informatīvajos semināros	1400	1400	1400	1400	1400
	1.1.3. Konsultāciju par ārējiem tirgiem skaits	1592	1610	1700	1700	1700
1.2. Nodrošināta eksporta projektu un pieprasījumu	1.2.1. Apstrādāto eksporta	829	950	920	940	960

identificēšana un apstrāde	projektu/pieprasījumu skaits					
1.3. Sniegts atbalsts komersantiem konkurētspējās un eksportspējas veicināšanai	1.3.1. Atbalsta saņēmumu komersantu skaits ĀTVD organizētajās ārējā mārketinga aktivitātēs	500	500	500	500	500
	1.3.2. Sniegto atbalstu skaits (granti)	714	1730	1300*	0*	0*
	1.3.3. Atbalstīto komersantu skaits (granti) (unikālie atbalsta saņēmēji)	461	700	200*	0*	0*
	1.3.4. Apgrozījuma pieaugums komersantiem (salīdzinot divus iepriekšējos gadus, %)	-	2	1	1	1
1.4. Palielināta valsts atpazīstamība	1.4.1. Organizēto ekonomisko mediju vizīšu skaits	9	9	10	10	10
	1.4.2. Latvijas dienas ārvalstīs (skaits)	4	4	4	4	4
1.5. Nodrošināta uz klientu orientēta LIAA pārstāvniecību pakalpojumu sniegšana uzņēmējiem	1.5.1. Ārvalstīs iegūto sadarbības partneru vai noslēgto līgumu īpatsvars % no apstrādāto eksporta pieprasījumu skaita	-	-	5	6	7
*Finansējums grantiem projektā "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" būs beidzies, ja netiks piešķirts papildus finansējums Starptautiskās konkurētspējas programmai						
Uzdevumi darbības virziena īstenošanai				Pamatojums		
- Nodrošināt tiešos eksporta atbalsta pakalpojumus Latvijas komersantiem: - organizēt Latvijas uzņēmumu tirdzniecības misijas ārvalstīs; - organizēt Latvijas uzņēmumu vizītes kopā ar augsta līmeņa vadību pēc uzņēmēju pārstāvošo organizāciju pieprasījuma; - organizēt Latvijas uzņēmumu individuālās biznesa vizītes ārvalstīs; - nodrošināt atbalstu uzņēmumu dalībai starptautiskajās izstādēs; - sniegt konsultācijas uzņēmējiem par ārējiem tirgiem, biznesa partneru meklēšanu, eksporta atbalstu un citiem ārējās tirdzniecības jautājumiem; - sagatavot nozaru tirgus apskatus/informatīvos ziņojumus par ārvalstu tirgiem/nozarēm; atbilstoši komersantu pieprasījumam un noslēgtajiem līgumiem par atbalsta saņemšanu Starptautiskās konkurētspējas veicināšanas projekta ietvaros un atbilstoši MK noteikumiem Nr.678. - organizēt informatīvos seminārus par ārējiem tirgiem un dažādiem specifiskiem ārējās tirdzniecības jautājumiem; - nodrošināt ārvalstu kompāniju ienākošo eksporta pieprasījumu apstrādi, vizīšu un forumu organizēšanu, lai sekmētu sadarbību starp Latvijas uzņēmumiem un ārvalstu uzņēmumiem; - atbalsta nodrošināšana mērķa grupai ražotņu un produktu atbilstības izvērtēšanai; - nodrošināt EEN darbību.				"Latvijas Preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādnes 2013.-2019. gadam" (grozījumi apstiprināti ar MK 14.03.2017., rīkojumu Nr.117) - Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas		

• Īstenot nacionāla līmeņa mārketinga kampaņas un integrētā mārketinga pasākumus: - organizēt nacionālos standus starptautiskajās izstādēs ārvalstīs; - organizēt valsts mēroga mārketinga kampaņu izvēlēti ārvalstu tirgū ar mērķi veicināt Latvijas produktu atpazīstamību, tirdzniecības apjoma palielināšanos; - starptautisku mārketinga kampaņu, tai skaitā mārketinga kampaņu medijos organizēšana; žurnālistu un emuāristu vizīšu Latvijā organizēšana; - organizēt “Eksporta un inovācijas balvu”, uzņēmēju biznesa forumu un uzņēmēju un LIAA pārstāvju kontaktbiržu. • Nodrošināt LIAA pārstāvniecību darbību un efektīvu sadarbību ar citām iesaistītajām institūcijām un uzņēmējus pārstāvošajām organizācijām eksporta atbalsta pasākumu plānošanā un īstenošanā. • Nodrošināt LIAA pārstāvniecību tīkla darbību uzņēmējiem nozīmīgos eksporta tirgos, t. sk., lai palīdzētu uzņēmumiem iekļauties piegāžu ķēdēs, vienlaikus izvērtējot tā efektivitāti un paplašināšanās nepieciešamību. • Identificēt prioritāros mērķa tirgus Latvijas produktiem un pakalpojumiem. • Identificēt eksporta perspektīvās nozares, pakalpojumus un nišas produktus. • Palielināt eksportēto pakalpojumu klāstu. • Īstenot Latvijas valsts simtgades pasākumus.	veicināšana" projekts “Starptautiskās konkurētspējas veicināšana” (apstiprināts 14.03.2016., noslēdzot vienošanos ar CFLA (Līguma Nr.3.2.1.2/16/I/001) atbilstoši MK 01.12.2015. noteikumiem Nr.678).
Iesaistītās iestādes Ekonomikas ministrija, Ārlietu ministrija, Valsts Prezidenta kanceleja, nozaru ministrijas, uzņēmēju un nozaru asociācijas	

2.2. Investīciju veicināšana un piesaiste

2. Darbības virziens: Investīciju veicināšana un piesaiste Esošās situācijas apraksts Ņemot vērā ĀTI pozitīvo ietekmi uz Latvijas ekonomikas attīstību, LIAA ir izstrādājusi un kopš 2010. gada īsteno POLARIS procesu, kas ir iestrādāta Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādņēs 2013. - 2019. gadam. POLARIS process ir vērsts uz Latvijas kā investīcijām pievilcīgas vides konkurētspējas celšanu, ņemot vērā investoriem svarīgākos investīciju vides aspektus – birokrātisko procedūru vienkāršību un stabilu nodokļu politiku, atbilstošas kvalifikācijas darbaspēka pieejamību, tirgus potenciālu, nepieciešamās infrastruktūras pieejamību, piedāvātos atbalsta instrumentus un stimulus. Process ietver mērķtiecīgu ārvalstu investīciju piesaisti uz ārējo pieprasījumu orientētās nozarēs, investīciju vides uzlabošanu, kā arī uzņēmēju inovācijas kapacitātes pieauguma un jaunu inovatīvu uzņēmumu veidošanās veicināšanu. Darbības virziena attīstības tendences: Būtiski ir piesaistīt ārvalstu investīcijas nozarēs, kas nodrošina tautsaimniecības struktūras maiņu par labu uz ārējo pieprasījumu orientētām nozarēm, īpaši nozarēs, kas tiek definētas kā vidēji augstas un augstas tehnoloģiju nozares. ĀTI ir ļoti nozīmīgas nozaru konkurētspējas celšanā un produktivitātes paaugstināšanā, jo bieži vien nes sev līdzi zināšanas ražošanas un menedžmenta prasmju jomās, rada iespēju izmantot jaunas tehnoloģijas un priekšnosacījumus tehnoloģiju pārnesei, veicina integrēšanos starptautiskajā tirdzniecībā un uzņēmumu iesaistīšanos ražošanas noietu ķēdēs, ražošanas diversifikāciju, kā arī ceļ darba efektivitāti. Tajā pašā laikā nepieciešams nodrošināt uzņēmēju sadarbību ar zinātniskajām institūcijām un inovatīvu ideju autoriem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē un komercializēšanā, ko LIAA nodrošinās, īstenojot darbības virzienā “Inovācijas veicināšana”, noteiktos uzdevumus.

POLARIS process nodrošina valsts, pašvaldību, izglītības un privātā sektora pārstāvju kolektīvu iesaisti ĀTI projektu īstenošanā ar noteiktu atbildību un kompetenci. Tā ietvaros LIAA līdz 2017. gada beigām ir noslēgusi 41 līgumu ar pašvaldībām par informācijas apmaiņu un sadarbību investīciju piesaistē un pastāvīgi turpina sadarboties ar aizvien jauniem partneriem. POLARIS procesa ietvaros par mērķa nozarēm, kurās veicināma investīciju piesaiste, ir atzītas: metālapstrāde, mašīnbūve, elektronika, kokapstrāde, tranzīts un loģistika, informācijas tehnoloģijas, t.sk. dalīto pakalpojumu centri, veselības aprūpe, dzīvības zinātnes, zaļās tehnoloģijas un pārtikas rūpniecība.

Ārējās vides faktori, kas ietekmē ĀTI:

2016. gadā ĀTI visbūtiskāk palielinājās tirdzniecībā, transporta un uzglabāšanas sektorā, IKT pakalpojumos un būvniecības jomā. ĀTI šajos četros sektoros veido ceturto daļu no visām uzkrātajām ĀTI.

Būtiskāko kopējo ĀTI pieauguma devumu 2016. gadā sekmēja tirdzniecības nozare. To veicināja ĀTI ieplūdes ķīmisko vielu, kā arī metālu, to rūdu un elektrisko mājsaimniecības ierīču vairumtirdzniecībā. Šīs investīcijas iet roku rokā ar tām preču grupām, kurām 2017. gada pirmajā pusē bijis liels devums eksporta pieaugumā.

Pozitīvas tendences ir novērojamas IKT nozarē. Šajā nozarē 2016. gadā ieplūda 31,2 milj. eiro ĀTI. Iepriekš šāda apjoma ĀTI ieplūdes bijušas vien pirms astoņiem gadiem. Šāda dinamika korelē ar CSP datiem par IKT pakalpojumu izlaidi, kas jau ilgāk nekā divus gadus uzrāda nepārtraukti labus rezultātus, atsevišķos ceturkšņos sasniedzot rādītājus, kādi Latvijā bijuši vairākus gadus iepriekš. Piemēram, 2016. gadā IKT nozares pieaugums bija 5,6% (iepriekšējos gados vidēji zem 4,0%), bet 2017. gada pirmajos sešos mēnešos pieaugums bijis 7,7%. Turklāt arī IKT nozares pakalpojumu eksports pieaug (2017. gadā - par 17,0% salīdzinājumā ar 2016. gadu).

Kopējais ĀTI atlikums 2016. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās par 0,6%, kas kopumā vērtējot, ir neliels samazinājums. Lielāko devumu ĀTI atlikuma samazinājumā veidoja galvenokārt viena nozare - finanšu sektors (finanšu un apdrošināšanas darbības). ĀTI kritumu finanšu sektorā noteica AS "Swedbank" grupas kapitāla optimizācija. Tā izpaudās kā pamatkapitāla samazināšana un uzkrāto dividendžu izmaksa, jo zemu procentu likmju laikmetā augsta kapitalizācijas līmeņa uzturēšana rada papildu administratīvo un finanšu slogu.²

Vērtējot IKP dinamiku, salīdzinot struktūras izmaiņas 2017. gadā attiecībā pret 2016. gadu, kritums ir vērojams lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā (kritums – 3,5%), kā arī finanšu sektorā un apdrošināšanā (kritums – 11,6%).³

Galvenais uzsvars ārvalstu investīciju piesaistes jomā ir Latvijas iekšējā ekonomikā notiekošais, proti, pieejamie resursi (darbinieki, dabas resursi utt.) un vide (kopējā un katras nozares mikrovide), tai skaitā, aktīvs valsts pārvaldes institūciju darbs un atbalsts privātajām iniciatīvām.

Nemot vērā EM darbības stratēģijā ietverto darbības virzienu "Investīciju veicināšana un piesaiste", lai palielinātu ĀTI apjoma pieaugumu, LIAA īsteno reaktīvu investīciju piesaisti, kas ir vērsta uz investīciju apjoma pieaugumu:

- apstrādes rūpniecībā, palielinot ieguldījumu apjomu mašīnās un iekārtās, kā arī intelektuālā īpašuma produktos;
- projektos, kuros nefinanšu aktīviem ir paaugstināta atdeve;
- kuru mērķis ir ieguldījumu veikšana infrastruktūras objektos;

² <https://www.makroekonomika.lv/arvalstu-tiesas-investicijas-latvija-vakar-sodien-rit>

³ <http://www.csb.gov.lv/notikumi/ikp-3-ceturksni-palielinajies-par-15-ceturksna-un-par-62-gada-laika-45385.html>

- veicot ieguldījumus projektos ar paaugstinātu produktivitāti.

Risināmās problēmas.

1. Kvalificēta darbaspēka pieejamība ar atbilstošām zināšanām un prasmēm IT sektors, metālapstrāde un mašīnbūve, skandināvu valodu zināšanas).

Lai veicinātu ārvalstu investoru piesaisti valstij, ir nepieciešams radīt pietiekami plašu instrumentu grozu, kas ārvalstu investoru piesaistē konkurētu ar citām valstīm. Viens no šādiem instrumentiem ir nepārtraukti pieejams atbalsts nodarbināto apmācībām komersantiem jeb ieguldījumiem cilvēkkapitāla attīstībā, kas veic noteikta apjoma investīcijas Latvijas tautsaimniecībā. Iespējas iegūt kvalificētu darbaspēku ir viens no būtiskākajiem aspektiem, ko vērtē ārvalstu investori, izvēloties savu investīciju mērķa valsti. Ārvalstu investori ir ieinteresēti apmācībās, kur cita starpā tiem būtu iespējams saņemt lielāku atbalsta intensitāti, lai atbalstu padarītu pievilcīgāku investoriem, tādējādi veicinot ārvalstu investīciju piesaisti Latvijā.

Kā vienu no kvalificēta darbaspēka piesaistes instrumentiem un ieguldījumiem cilvēkkapitāla attīstībā, LIAA jaunajiem ārvalstu investoriem piedāvās izmantot darbinieku apmācību MK 2016. gada 14. jūnija noteikumu Nr.365 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.3.pasākuma "Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti" ietvaros.

2. Lai attīstītu jaunu ražotņu, loģistikas centru, noliktavu un distribūcijas biznesu Latvijā, nepieciešams uzlabot komersantiem pieejamās infrastruktūras kvalitāti, jo īpaši attiecībā uz vietējas un reģionālas nozīmes ceļu un pašvaldību ielu stāvokli.

Komersantiem pieejamās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana - investīciju vides uzlabošana, tiks risināta identificējot un aktualizējot problēmjautājumus par infrastruktūras kvalitāti Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju projektu koordinācijas padomē un komunikācijā ar sadarbības partneriem POLARIS procesa ietvaros.

3. Ražošanas un biroja telpu zema piedāvājums. Ražošanas objektu apbūves zemes un komercdarbības objektu apbūves zemes pieejamība tirgū ar atbilstošu infrastruktūru.

Sadarbības ietvaros ar privāto sektoru, LIAA sekmēs tādu ĀTI piesaisti, kas veic ieguldījumus ražošanas un biroja telpās, sniedzot atbalstu pašvaldībām industriālo teritoriju attīstībai un investoru piesaistei.

Vērtējot IKP struktūras izmaiņas pa sektoriem, kā arī, ņemot vērā to, ka atbilstoši Finanšu sektora attīstības plāna 2017. - 2019. gadam 2.1.2.1. apakšpunktam investīciju piesaiste finanšu un saistīto IT pakalpojumu jomā, globālo biznesa pakalpojumu (turpmāk – GBS⁴, kas ietver SSC⁵, BPO⁶ un datu centrus) un *fintech*⁷ jomā ir noteikta kā prioritārā investīciju piesaistes joma⁸, līdz ar to investīciju piesaiste minētajās jomās ir nosakāma kā viena no LIAA prioritātēm ĀTI piesaistē.

4. Kapitāla zema produktivitāte.

⁴ GBS – Global Business Services (starptautiskie biznesa pakalpojumi)

⁵ SSC – Shared Service Center (dalīto pakalpojumu centri)

⁶ BPO – Business Process Outsourcing (ārpakalpojumu centri)

⁷ Alternatīvie finanšu pakalpojumi / ārpus banku sektora uzņēmumi, kas sniedz finanšu pakalpojumus

⁸ Finanšu sektora attīstības plāns 2017.-2019. gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2017. gada 21. marta rīkojumu Nr.126) <https://likumi.lv/ta/id/289590-par-finansu-sektora-attistibas-planu-2017-2019-gadam>

Lai veicinātu kapitāla produktivitātes pieaugumu, LIAA nodrošinot Latvijā strādājošo investoru pēcapkalpošanu, pastiprinātu uzmanību pievēršis nepieciešamo atbalsta pasākumu identificēšanā, kas ir saistīti ar ražošanas modernizāciju, ieguldījumiem cilvēkkapitālā, pētniecībā un inovācijās, jaunu produktu ieviešanu.

Kapitāla produktivitātes uzlabošanas nodrošināšanai LIAA, pastiprinātu uzmanību pievēršis Latvijā strādājošo uzņēmumu apkalpošanai, kuri ir izteikuši interesi par ārvalstu investīciju piesaisti ražošanas paplašināšanai, modernizācijai, jaunu produktu ieviešanai (Latvijas Investīciju projekti).

Darbības virziena "Investīciju veicināšana un piesaiste" mērķa sasniegšana tiks īstenota, gan sniedzot atbalstu Latvijā strādājošiem uzņēmumiem, gan īstenojot darbības virzienus, kas ir vērsti uz proaktīvu un reaktīvu investīciju piesaisti un apgūšanu.

Darbības virziena mērķis

Laika periodā no 2017.-2019. gadam piesaistītas ĀTI vismaz 300 milj. eiro apmērā, kopumā radot vismaz 3000 jaunas darba vietas

Darbības rezultāti						
Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība				
		2016 (fakts)	2017	2018	2019	2020
2.1. Efektīva LIAA pārstāvniecību iesaiste investīciju piesaistē	2.1.1. LIAA pārstāvniecībā identificēto potenciālo investoru skaits, kas ir izrādījuši pastiprinātu interesi par investīciju iespējām Latvijā un/vai pieteicis vizīti Latvijā (iekavās: vidēji no vienas pārstāvniecības identificētais investīciju projektu skaits)	31 (1,5)	40 (2)	40 (2)	40 (2)	40 (2)
2.2. Nodrošināta potenciālo ĀTI projektu apkalpošana	2.2.1. Noorganizētas vizītes pie potenciālajiem investoriem (vizīšu skaits)	151	150	170	180	200
	2.2.2. Noorganizētas potenciālo investoru vizītes Latvijā (vizīšu skaits)	83	80	100	110	120
	2.2.3. Atbalsts Latvijā strādājošiem investoriem (pēcapkalpošanas projektu skaits)	49	60	120	130*	140*
*Rezultatīvie rādītāji var tikt precizēti veidojot 2019. un 2020. gada LIAA budžeta programmas paskaidrojumus						
Uzdevumi darbības virziena īstenošanai		Pamatojums				
Darbības virzienu horizontālie pasākumi						

• Nodrošināt investoru apkalpošanu, kas vērsta uz pieaugošu piesaistīto ĀTI apjomu: - IT pakalpojumu GBS un <i>Fintech</i> jomā; - dzīvības zinātnēs (Latvijas-BGI Tehnoloģijas parka izveide); - investīciju projektos ar paaugstinātu produktivitāti, piemēram, apstrādes rūpniecībā, palielinot ieguldījumu apjomu mašīnās un iekārtās, kā arī inovatīvās tehnoloģijās.	• Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādnes 2013.-2019. gadam (MK 17.06.2013. rīkojums Nr. 249).
• Investoru apkalpošana LIAA pārstāvniecībās ārvalstīs, nodrošinot regulāru komunikāciju ar potenciālajiem investoriem, ar mērķi vērst viņu interesi uz investēšanas iespējām Latvijā.	• Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādnes 2013. - 2019. gadam (MK 17.06.2013. rīkojums Nr. 249).
• Integrētās mārketinga kampaņas īstenošana ar mērķi popularizēt Latviju kā investīcijām pievilcīgu galamērķi Baltijā.	• Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādnes 2013. - 2019. gadam (MK 17.06.2013. rīkojums Nr. 249); un ĀTI stratēģijai "POLARIS process".
• Pasākumu ieviešana investīciju piesaistei saskaņā ar Latvijas diasporas piesaistes stratēģiju LIAA funkciju īstenošanai 2017.-2020. gadam.	• Latvijas diasporas piesaistes stratēģija LIAA funkciju īstenošanai 2018.-2020. gadam.
Atbalsts Latvijā strādājošiem uzņēmumiem	
• Investīciju vides uzlabošanas pasākumu koordinēšana sadarbībā ar klientiem un publiskās pārvaldes institūcijām un amatpersonām.	• MK 10.08.2010. noteikumi Nr.774 "Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju projektu koordinācijas padomes nolikums" 6.punkts.
• Privāto uzņēmēju (t.sk. M&A projektu) un valsts investīciju projektu apkopošana projektu "portfeļa" (datubāzes) veidošana. Sadarbības līgumu slēgšana ar projektu turētājiem. Projektu saraksta iesniegšana LIAA pārstāvniecībām, vēstniecībām, valsts amatpersonām, tiekoties ar citu valstu amatpersonām Latvijā vai ārvalstīs.	• ĀTI piesaistes stratēģija "POLARIS process". • Tautsaimniecības sektoru analīze, kas veikta saskaņā ar Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 2.1.pasākumu.
• Īstenot apmācību programmu investoriem.	• MK 14.06.2016. noteikumi Nr. 365 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.3. pasākuma "Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti" īstenošanas noteikumi".
Iesaistītās iestādes Ekonomikas ministrija, Ministru kabinets, nozaru ministrijas, pašvaldības, izglītības un zinātnes institūcijas, uzņēmēju organizācijas.	

2.3. Inovācijas veicināšana

3. Darbības virziens: Inovācijas veicināšana

Esošās situācijas apraksts

Atsaucoties uz Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādņēm 2013. – 2019. gadam, Latvijas konkurētspējas paaugstināšana ir būtiskākais rīcības virziens, lai sekmētu eksporta veicināšanu un investīciju piesaisti, tādējādi tieši un netieši uzlabojot Latvijas ekonomikas produktivitāti un tai sekojošo iedzīvotāju labklājību.

Viena no būtiskākajām risināmajām problēmām ir vāja Latvijas uzņēmēju konkurētspēja augstas pievienotās vērtības produktu tirgus nišās un lēna tādu priekšrocību veidošana, kas

balstās uz efektīviem un inovatīviem risinājumiem⁹, kuri sekmētu produktivitātes paaugstināšanu, kas savukārt, veidotu pamatu eksporta attīstībai un valsts ekonomiskai izaugsmei.

Atbilstoši EK publicētajam ES valstu inovācijas rezultātu pārskatam *European Innovation Scoreboard 2017*, kurā kopumā tika apsekotas 28 ES dalībvalstis, Latvija ir ierindojusies mēreno inovatoru (*moderate innovators*) grupā, kopumā 24. vietā ar rezultātu, kas veido tikai 58% no ES vidējā līmeņa. Vienlaikus Latvijai ir raksturīgs arī zems pētniecības un attīstības (P&A) rezultātu komercializācijas līmenis un nepietiekama zinātnes un privātā sektora sadarbība. Saskaņā ar iepriekš minēto *European Innovation Scoreboard 2017* (rādītāju: *Business R&D expenditure*), Latvija ir ierindota 27.vietā.

Papildus augstākminētajam, Latvijā ir nepietiekams finansējums zinātniski pētnieciskā darba attīstībai un privātā sektora investīciju trūkums inovatīvo risinājumu ieviešanai.

Risināmās problēmas.

1. lēns un nepietiekošs uzņēmumu progress inovācijas ieviešanā un komercializēšanā, kā arī sadarbība ar zinātnes sektoru;
2. privātā sektora investīciju trūkums inovatīvo risinājumu ieviešanai;
3. salīdzinājumā ar citām ES valstīm nepietiekošs finansējums zinātniski pētnieciskā darba attīstībai;
4. zems produktivitātes līmenis, kā arī lēns un izaugsmei nepietiekams produktivitātes kāpums Latvijas nozarēs un tautsaimniecībā kopumā.

Lai veicinātu augstākminēto problēmu risināšanu un Latvijas inovācijas ekosistēmas darbību, **kā virsuzdevums tiek noteikts Tehnoloģiju aģentūras izveide, kas nodrošinās:**

- ***tehnoloģiju pārneses procesu veicināšanu.***

Lai veicinātu izpratnes par zināšanu un tehnoloģiju pārneses procesu veidošanu, LIAA tehnoloģiju pārneses ekosistēmas dalībniekiem nodrošina apmācības par aktuālajām tēmām, piemēram, par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, *spin-off* veidošanu u.tml. Apmācības tiek organizētas, pulcējot dažādus ekosistēmas dalībniekus, tādējādi veicinot savstarpējo ideju apmaiņu un sadarbības veicināšanu. Apmācību formāts plānots dažāds – apmācības/konsultācijas komercializācijas projektu īstenošanai pētījumu rezultātu komercializēšanai, praktiskās darbnīcas jautājumu padziļinātai izskatīšanai, atvērta tipa lekcijas plašākai auditorijai un atsevišķi pasākumi tehnoloģiju pārneses speciālistiem pieredzes apmaiņai un kompetences celšanai.

Savukārt LIAA izveidotā sistēma ar tehnoloģiju skautu iesaisti veicina sadarbību starp komersantiem un pētniecības organizācijām, konsultējot uzņēmējus un ideju autorus, kā arī pētniecības organizācijās apzinot potenciāli komercializējamus projektus (pētniecisko izstrādņu audits) un palīdzot tos komercializēt.

LIAA sniedz atbalstu publiskajām pētniecības organizācijām komercializējamu ideju attīstībai programmas “Atbalsts pētniecības rezultātu komercializācijai” ietvaros, pirmajā posmā sniedzot atbalstu tehniski ekonomiskās priekšizpētes veikšanai un komercializācijas stratēģijas sagatavošanai, otrajā posmā paredzot atbalstu rūpnieciskajiem pētījumiem, eksperimentālās izstrādes veikšanai, mārketinga aktivitāšu īstenošanai ārvalstīs, rūpniecisko īpašumtiesību nostiprināšanai, komercializācijas piedāvājumu sagatavošanai, licences un citu intelektuālā īpašuma nodošanas līgumu sagatavošanai.

Lai risinātu produktivitātes lēnā pieauguma problemātiku kā ekonomikas attīstību kavējošu faktoru, kā arī, iespējams, piesaistītu potenciālos liela apmēra investīciju projektus, Tehnoloģiju aģentūras darbības ietvaros 2018. gadā tiks uzsākta nākotnes scenāriju izstrāde

⁹ Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2017. -2019. gadam

pētniecības, inovācijas, tehnoloģiju attīstībai un potenciālo investoru piesaistei (*foresight*). Pētījuma (analītiskā ziņojuma) ietvaros nepieciešams atklāt RIS3 jomu izaugsmes potenciālu un identificēt investīciju vajadzības, kā arī veikt investīciju piesaisti, izstrādāt jomu attīstības scenārijus jeb izaugsmes programmas.

- ***atbalsta sniegšanu inovatīviem uzņēmumiem, kā arī veicinās uzņēmēju un zinātnieku sadarbību inovācijas ieviešanā.***

Atbalsts mikro, mazajiem un vidējiem komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu produktu vai tehnoloģiju attīstīšanai ir pieejams LIAA administrētajā inovācijas vaučeru programmā (tehniski ekonomiskā priekšizpēte, rūpnieciskie pētījumi, eksperimentālā izstrāde, tai skaitā prototipu izgatavošana, produktu rūpnieciskā dizaina izstrāde, testēšana un sertificēšana, rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšana). Šī programma nodrošinās arī privātā sektora investīcijas inovatīvo risinājumu ieviešanai.

Lai veicinātu inovācijas ieviešanu uzņēmumos, īpašu uzmanību pievēršot tiem, kuri darbojas RIS3 jomās, ir paredzētas apmācības esošiem komersantiem – menedžmenta inovācijas apmācību kurss. Apmācības tiks nodrošinātas strādājošu komersantu vidēja un augsta līmeņa vadītājiem, lai izglītotu tos par menedžmenta sistēmas inovācijas procesu un tā radīto ekonomisko ieguvumu, kā arī veicinātu inovatīvu pieeju problēmu risināšanai dažādos biznesa funkcionālajos līmeņos.

Inovācijas veicināšanu reģionos nodrošina LIAA Biznesa inkubatoru tīkls, dodot priekšroku uzņēmšanai inkubatorā, un saņemt grantus tādiem uzņēmumiem, kas darbojas RIS3¹⁰ jomās. Lai veicinātu jauno komersantu produktivitātes paaugstināšanos, LIAA piedāvā izmantot pieejamo atbalstu ieguldījumiem ražošanas procesu efektīvizēšanā ar pakalpojumu vai jaunu iekārtu iepirkšanas palīdzību.

Lai veicinātu jaunuzņēmumu veidošanos Latvijā un sekmētu inovatīvu ideju, produktu vai procesu izmantošanu saimnieciskajā darbībā, LIAA aktīvi sadarbojas ar jaunuzņēmumu ekosistēmu – organizē un piedalās semināros, izstrādā un izplata mārketinga materiālus un publikācijas, gatavo interneta platformu *landing page*. Lai veicinātu jaunuzņēmumu attīstību, tiek piedāvāta iespēja saņemt atbalstu augsti kvalificētu darba ņēmēju piesaistei. 2018. gadā tiks uzsākta ārējo mārketinga aktivitāšu finansēšana - atbalsts jaunuzņēmumu dalībai starptautiskās izstādēs un konferencēs, kā arī tiešajās vizītēs pie potenciālā investora vai sadarbības partnera ārvalstīs. Papildus Latvijas jaunuzņēmumiem būs iespēja izmantot telpas Silīcija ielejā “WeWork” kopstrādes biroja ēkā.

Konsultācijas uzņēmējiem par pētniecības organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem nodrošina tehnoloģiju skauti, kuri pārzina pētniecības organizāciju kompetences. Regulāri tiek organizēti pasākumi, piemēram, tīklošanās semināri, kuru ietvaros tiekas uzņēmēji un zinātnieki.

Lai veicinātu uzņēmumu, organizāciju starptautisku sadarbību biznesa, tehnoloģiju un inovācijas jomās, Eiropas Biznesa atbalsta tīkls “Enterprise Europe Network” (EEN) nodrošina Latvijas uzņēmumu tehnoloģiju un inovācijas auditus, sniedz atbalstu tehnoloģiju pārnesē un partneru meklēšanā starptautiskajā līmenī.

- ***inovācijas sistēmas pilnveidošanas pasākumu, mārketinga aktivitāšu un sabiedrības motivācijas un izglītošanas pasākumu īstenošanu.***

Lai veicinātu uzņēmēju, ideju autoru, jaunuzņēmumu un zinātnieku sadarbību, kā arī informācijas pieejamību (atbalsta instrumenti, aktualitātes, informācija un reģistrācija pasākumiem, pētnieku sniegtie pakalpojumi uzņēmumiem, informācija par tehnoloģiju skautiem u.tml.) par inovācijas ekosistēmu latviešu un angļu valodās, 2018. gada otrajā pusē darbu uzsāks LIAA administrētais inovācijas portāls.

¹⁰ Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam

LIAA sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti kopīgi veido un izdod tehnoloģiju pārneses žurnālu INNOVATION (latviešu un angļu valodā), kurā tiek apkopota informācija par Latvijas zinātnieku izgudrojumiem un aktualitātēm inovācijas jomā.

Lai veicinātu Latvijas inovācijas vides atpazīstamību starptautiskā līmenī, tiks gatavotas publikācijas, piemēram, par Latvijas jaunuzņēmumiem starptautiskā žurnālā "CoFounder".

2018. gadā pirmo reizi tika organizēta starptautiskā zinātnisko jaunuzņēmumu konference "Deep Tech Atelier", kas ir jauna iniciatīva, lai ilgtermiņā veidotu Latviju kā starptautiski zināmu vietu, kur pastāv un attīstās uz inovatīviem risinājumiem balstīti jaunuzņēmumi. Arī turpmāk konference tiks veidota kā plaša diskusiju platforma, kas apvienos zinātnisko start-up, industriju un valsts pārvaldes pārstāvjus un citus interesentus, gan organizējot zinātnisko jaunuzņēmumu konkursus, gan zinātnisko institūciju, akcelatoru, investoru un citu atbalsta sniedzēju sadarbības iespēju prezentācijas, divpusējās tikšanās, apmācību darbnīcas u.c. aktivitātes.

Lai paaugstinātu sabiedrības interesi par inovāciju, LIAA organizē praktiski virzītus pasākumus (informatīvus un izglītojošus seminārus, konferences, forumus, konkursus, hakatonus, ekspertu paneldiskusijas utt.), piemēram, jaunrades festivālu "iNOVUSS", Latvijas inovatīvo biznesa ideju konkursu "Ideju kauss", praktiskās biznesa izglītības nodrošināšanas un inovācijas rosināšanas apmācību programmu "Skolēnu mācību uzņēmumi" u.c.

Īstenojot EM izstrādātās vadlīnijas "Konsultē vispirms", ideju autoriem, uzņēmējiem, zinātniekiem u.c. interesentiem Tehnoloģiju aģentūra sadarbībā ar KAN un Biznesa inkubatoriem reģionos nodrošina plašu konsultāciju klāstu gan par Tehnoloģiju aģentūras pakalpojumiem, gan pieejamo atbalstu inovācijas un tehnoloģiju pārneses jomā, gan projektu iesniegumu kvalitatīvu sagatavošanu.

Papildus inovatīvo uzņēmumu atbalstam LIAA ir uzsākts darbs pie Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas "Uzņēmējdarbības attīstība, inovācijas un mazie un vidējie uzņēmumi" ieviešanas.

Visu augstākminēto instrumentu kopa paaugstinās inovācijas ekosistēmas darbības efektivitāti, tādējādi veicinot produktivitātes celšanu un cilvēkkapitāla attīstību.

Darbības virziena mērķis

Tehnoloģiju aģentūras izveide, lai nodrošinātu tehnoloģiju pārneses procesa īstenošanu un sniegtu atbalstu inovatīviem uzņēmumiem

Darbības rezultāti

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība				
		2016 (fakts)	2017	2018	2019	2020
3.1. Veicināta inovācijas ieviešana un komercializēšana	3.1.1. Atbalstīto pētniecības rezultātu komercializācijas projektu skaits (Atbalsts pētniecības rezultātu komercializācijai)*	-	10	50	20	20
3.2. Veicināta inovācijas attīstība uzņēmumos	3.2.1. Atbalstīto projektu skaits jaunu produktu vai tehnoloģiju izstrādei (Vaučeru programma)**	-	7	43	50	50

3.3. Sekmēta dzīvotspējīgu komersantu izveide Latvijas reģionos	3.3.1. Biznesa inkubatoru klientiem piešķirtie iekārtu un izejmateriālu iegādes granti	-	7	20	30	45
3.4. Nodrošināta informācijas pieejamība un publicitāte par inovācijas, tehnoloģiju, t.sk. jaunuzņēmumu attīstības procesiem	3.4.1. Klientu skaits, kuriem sniegta informācija un konsultācijas par VTPC sniegtajiem pakalpojumiem un atbalsta programmām	-	800	700	700	700
	3.4.2. Dalībnieku skaits inovācijai veltītos pasākumos (<i>Tehnoloģijas pārnese programma, Inovāciju motivācijas programma</i>)	3375	6080	7000	8100	9500
	3.4.3. Marketinga materiālu un publikāciju skaits par inovācijas, tehnoloģiju attīstības, t.sk. jaunuzņēmumu attīstības jautājumiem	-	-	1	3	3
3.5. Veicināta kvalificēta darbaspēka pieejamība	3.5.1. Apmācības saņēmušo komersantu skaits (<i>Nefinansiāls atbalsts Motivācijas programmā</i>)	-	-	15	20	20
3.6. Jaunuzņēmumu ekosistēmas pilnveidošana	3.6.1. Jaunuzņēmumu skaits, kas kvalificējas Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumam***	-	-	30	30	30
	3.6.2. Jaunuzņēmumu skaits, kas saņēmuši atbalstu dalībai ārvalstu izstādēs un konferencēs	-	-	100	100	100** **
Uzdevumi darbības virziena īstenošanai		Pamatojums				
- Tehnoloģiju pārnese procesa īstenošana un atbalsta inovatīviem uzņēmumiem nodrošināšana; - Inovācijas sistēmas pilnveidošana, mārketinga un motivācija; - Atbalsts inovatīviem uzņēmumiem; - Tehnoloģiju pārnese procesa īstenošana; - Jaunuzņēmumu attīstības un dzīvotspējīgu komersantu izveides sekmēšana, tai skaitā veicināt biznesa inkubatoru darbību - Jaunuzņēmumu ekosistēmas pilnveidošana - Sekmēt nišas produktu attīstību.		- Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam. - Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam. - MK 25.10.2016. noteikumu Nr. 692 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas P&A" 1.2.1.2. pasākuma "Atbalsts tehnoloģiju pārnese sistēmas pilnveidošanai" īstenošanas noteikumi".				

• Nodrošināt nākotnes scenāriju izstrādi pētniecības, inovācijas, tehnoloģiju un investīciju piesaistes attīstībai (<i>foresight</i>). • Īstenot apmācību programmas. • Veicināt sabiedrības interesi par inovāciju un motivēt tās iesaisti ar inovācij radīšanu saistītos procesos.	• ERAF projekts “Tehnoloģijas pārneses programma” (identifikācijas numurs 1.2.1.2/16/I/001). • MK 03.05.2016. noteikumi Nr.279 “Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Sekmēt MVK izveidi un attīstību, īpaši apstrādes rūpniecībā un RIS3 prioritārajās nozarēs" 3.1.1.6. pasākuma "Reģionālie biznesa inkubatori un radošo industriju inkubators" īstenošanas noteikumi”. • MK 10.05.2016. noteikumu Nr. 287 “Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.2. pasākuma "Inovāciju motivācijas programma" īstenošanas noteikumi”. • ERAF projekts “Inovāciju motivācijas programma” (identifikācijas numurs 1.2.1.2/16/I/001)
* rezultatīvais rādītājs, kas pārsniedz 40 visā periodā, varētu tikt sasniegts gadījumā, ja Tehnoloģiju pārneses programmas ietvaros tiks piešķirts papildus finansējums ** rezultatīvais rādītājs varētu tikt sasniegts gadījumā, ja Tehnoloģiju pārneses programmā par Inovācijas vaučeriem tiks veikti grozījumi *** rezultatīvais rādītājs varētu tikt sasniegts gadījumā, ja tiks veiktas izmaiņas programmā un būs pietiekama interese no projektu iesniedzējiem **** rezultatīvais rādītājs varētu tikt sasniegts gadījumā, ja Tehnoloģiju pārneses programmas ietvaros tiks piešķirts papildus finansējums	
Iesaistītās iestādes Ekonomikas ministrija, publiskās pētnieciskās organizācijas, nozaru asociācijas.	

2.4. Uzņēmējdarbības veicināšana

4. Darbības virziens: Uzņēmējdarbības veicināšana Esošās situācijas apraksts Investīciju piesaistes, konkurētspējas paaugstināšanai un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai, viens no priekšnosacījumiem ir stabila, investoriem un komersantiem labvēlīga uzņēmējdarbības vide. Viens no uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas rīkiem ir Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāns¹¹, kurā noteikti uzdevumi uz klientu orientētas pārvaldes izveidošanai. LIAA viens no prioritāriem uzdevumiem ir nodrošināt uz klientu orientētu LIAA pakalpojumu sniegšanu, ievērojot vienas pieturas aģentūras un “Konsultē vispirms” principus, kā arī e-risinājumu plašāku ieviešanu un administratīvā sloga samazināšanu. LIAA izveidotā KAN kā vienas pieturas aģentūra, sadarbībā ar reģionālajiem biznesa inkubatoriem, VTPC un citām LIAA struktūrvienībām, nodrošina kompleksu klientu konsultēšanu, īstenojot “Konsultē vispirms” principu, par uzņēmējdarbības veicināšanas un inovāciju jautājumiem, dažādām atbalsta programmām, kā arī organizē dažādus informatīvus un izglītojošus pasākumus (seminārus, konferences, tīklošanas, forumus) uzņēmējdarbības veicināšanai. Plaša informatīva un izglītojoša informācija tiek nodrošināta un uzturēta LIAA

¹¹ 2017. gada 15. marta Ministru kabineta rīkojums Nr. 125 “Par uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas pasākumu plānu”

administrētajās mājaslapās un sociālajos kontos, tādējādi nodrošinot informācijas pieejamību plašai auditorijai – gan esošiem, gan potenciāliem uzņēmējiem un sabiedrībai kopumā.

LIAA kā atbalsta centrs, sniedz konsultācijas un sadarbībā ar citām valsts iestādēm koordinē atbilžu sagatavošanu uzņēmējdarbības jautājumos portāla www.latvija.lv lietotājiem.

Uzņēmējdarbības veicināšanai ir svarīgi *nodrošināt atbalstu* komersantiem jau uzņēmējdarbības *uzsākšanas posmā*, nodrošinot vienlīdz kvalitatīvu inkubācijas vidi visos Latvijas reģionos, ņemot vērā labāko uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalsta pieredzi un veicinot pašvaldību, plānošanas reģionu, reģionālo augstskolu, komersantu organizāciju¹² un komersantu sadarbību atbalsta sniegšanā uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai.

Risināmās problēmas.

1. Zems izdzīvošanas rādītājs jaundibinātiem uzņēmumiem trīs gadu periodā.

Atbilstoši Lursoft 2014. gadā veiktajam pētījumam¹³, vispārējais trīs gadu izdzīvošanas rādītājs jaundibinātiem uzņēmumiem Latvijā, ir aptuveni 56%, bet tiem komersantiem, kuri ir saņēmuši biznesa inkubatora atbalstu tas ir ap 90%. Saskaņā ar veiktajiem aprēķiniem par biznesa inkubatoru ietekmi uz uzņēmumu dzīvotspēju, no visiem komersantiem, kuri ir jaunāki par septiņiem gadiem, likvidēti ir 6,5%, kamēr uzņēmumu, kas saņēmuši biznesa inkubatoru atbalstu, vidū šis rādītājs ir uz pusi zemāks.

Lielākoties uzņēmuma likvidācijas iemesls pirmajos tā darbības gados ir nepietiekamas zināšanas par uzņēmējdarbības veikšanu un attīstību, kā arī nespēja piesaistīt ārējo finansējumu uzņēmuma attīstībai un jaunu produktu/tehnoloģiju ieviešanai.

2. Vienlīdz kvalitatīvas uzņēmējdarbības atbalsta vides trūkums visos Latvijas reģionos.

2007.-2013. gada Plānošanas perioda ietvaros tika secināts, ka biznesa inkubatoru operatoru sniegto pakalpojumu kvalitāte būtiski atšķiras starp Latvijas reģioniem. Tāpat tika secināts, ka ir trūkst biznesa inkubatoru sadarbība ar visiem reģionālajiem partneriem - pašvaldību, augstskolu, uzņēmēju organizācijām, vienojoties par sasniedzamajiem rādītājiem un sadarbību, funkciju un uzdevumu papildinātību.

Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas norādījumiem¹⁴, inkubācijas būtisks nosacījums ir katra inkubējamam komersantam sīki izstrādāta, individuāla inkubācijas programma, kurā aprakstīti plānotie pasākumi un darbības katram inkubējamam komersantam. Inkubācijas programmas mērķis ir izstrādāt uzņēmējdarbības mērķus klienta uzņēmumam un definēt mērķtiecīgus resursus un pakalpojumus, kas atbalstītu uzņēmuma attīstību. Līdz ar to galvenais nosacījums, lai katram komersantam ir sīki sasniedzami inkubācijas mērķi, nevis komersants tikai izmanto iespēju saņemt līdzfinansētus pakalpojumus, kas nereti bija 2007.-2013. gada Plānošanas perioda būtiskākā problēma. Tāpat veiksmīga inkubācija iespējama, ja tā notiek sadarbībā ar visiem reģionālajiem partneriem – pašvaldību, augstskolu, uzņēmēju organizācijām, vienojoties par sasniedzamajiem rādītājiem un sadarbību, funkciju un uzdevumu papildinātību un nepārklāšanos, ko šobrīd īsteno LIAA biznesa inkubatori.

Lai atbalstītu jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu izveidi un attīstību Latvijas reģionos, LIAA ir izveidoti 14 biznesa inkubatori reģionos un specifiskais Radošo industriju inkubators Rīgā. Minētie inkubatori veidoti kā papildinošs elements attiecīgā reģiona uzņēmējdarbības ekosistēmai, nodrošinot pilnvērtīgu sadarbību ar visiem attiecīgā reģiona

¹² Latvijas Tirdzniecības un rūpniecība kameras (turpmāk – LTRK) vai Latvijas Darba devēju konfederācijas (turpmāk – LDDK) reģionālās pārstāvniecības, vietējo uzņēmēju apvienības, uzņēmēju klubi utml. organizācijas (turpmāk – komersantu organizācija)

¹³ Lursoft pētījums <http://blog.lursoft.lv/2014/06/25/inkubatoru-uznemumi-no-individualajiem-komersantiem-ar-1-darbinieku-lidz-uznemumiem-ar-milj-apgrozījumu/>

¹⁴ EUROPEAN COURT OF AUDITORS (ECA) Special Report “Has the ERDF successfully supported the development of business incubators?” (2014. gads, nr.7)

partneriem un ieviešot tādus inkubatora darbības principus, kas balstīti labākajā praksē citos pasaules inkubatoros, sniedzot visaptverošu un vienlīdz kvalitatīvu atbalstu gan organizējot seminārus un pasākumus, gan nodrošinot individuāli izstrādātas pirmsinkubācijas un inkubācijas atbalsta programmas katram biznesa inkubatora klientam.

Uzņēmējdarbības veicināšanai un attīstībai ir būtiski ievērot principu – “*Konsultē vispirms*”, tādējādi *motivējot* perspektīvus uzņēmējdarbības uzsācējus, ideju autorus, studentus, jauniešus, skolniekus, tai skaitā diasporas pārstāvjus, uzsākt uzņēmējdarbību, izstrādājot inovatīvus risinājumus un uzsākot to ražošanu.

LIAA aktīvi veicina ne tikai Latvijā esošo jauniešu iesaisti uzņēmējdarbības veicināšanā, bet arī *diasporas studentu un jauniešu* iesaisti uzņēmējdarbībā Latvijā. Stratēģijas darbības periodā LIAA plāno diasporas un simpātiju diasporas studentus un jauniešus informēt par Latvijas uzņēmējdarbības vidi un uzņēmējdarbības uzsākšanu, darba iespējām, darbaspēka pieprasījumu un nepieciešamajām kompetencēm; piedāvāt diasporas jauniešiem prakses vietas LIAA pārstāvniecībās; ārvalstīs studējošos Latvijas studentus piesaistīt LIAA organizētajos pasākumos vai darbos mītnes zemēs, īstenot pasākumus, kas vērsti uz ārvalstu studentiem, kuri studē vai ir pabeiguši mācības Latvijā, ar mērķi apmainīties ar informāciju un pieredzi, kā arī veicināt būt Latvijas vēstnešiem ekonomiskajā sadarbībā, kā arī rekomendēt Ārlietu ministrijai kā potenciālos goda konsulus viņu mītnes zemēs.

Interesentiem sniegtais atbalsts, LIAA īstenojot informatīvus seminārus, forumus, paneldiskusijas, kā arī nodrošinot dažādas citas informatīvas aktivitātes, darbojas gan kā efektīvs informācijas avots un sagatavošanās atspēriens uzņēmējdarbības uzsākšanai, gan kā instruments, kas sagatavo un iedrošina potenciālos biznesa ideju autorus, izmantot LIAA administrētos komercdarbības atbalsta pasākumus savas komercdarbības attīstībai.

Lai īstenotu uz klientu orientētu pakalpojumu sniegšanu un pilnveidotu sniegto pakalpojumu kvalitāti, LIAA stratēģijas darbības laikā ieviesīs ERAF projektu “Latvijas eksporta un investīciju informācijas sistēma EIIS”, kā rezultātā tiks pilnveidoti klientu apkalpošanas procesi, piedāvāti e-risinājumi, pilnveidota potenciālo un esošo eksportētāju un investoru informētība par eksporta un investīciju jomas aktualitātēm un samazināsies slogs informācijas iegūšanas procesā un saziņā ar LIAA.

3. Fragmentārs atbalsts uzņēmējiem un potenciālajiem investoriem attiecībā uz informācijas sniegšanu par uzņēmējdarbības vides tiesisko regulējumu Latvijā.

Šobrīd saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 9.jūlija Regulas (EK) Nr. 764/2008, ar ko nosaka procedūras, lai dažus valstu tehniskos noteikumus piemērotu citā dalībvalstī likumīgi tirgotiem produktiem, un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 3052/95/EK (turpmāk – Regula 764/2008) 9.pantu, EM pilda Latvijas Vienotā preču kontaktpunkta (turpmāk – LVK) funkcijas.

Lai optimizētu LIAA un EM sniegto pakalpojumu klāstu, no 2018. gada 1. novembra EM nodos LIAA LVK funkciju, kas saskaņā ar Regulas 764/2008 10. pantu pēc uzņēmēja vai citas ES dalībvalsts kompetentās iestādes pieprasījuma sniegs informāciju:

- par tehniskajiem noteikumiem, kurus piemēro attiecīgajam produktam Latvijas teritorijā,
- vai minētajam produkta veidam ir nepieciešama iepriekšēja atļauja,
- informāciju par savstarpējas atzīšanas principu un šīs regulas piemērošanu Latvijas teritorijā;
- kompetento iestāžu kontaktinformāciju;
- pārsūdzības līdzekļus, kas pieejami strīda gadījumā starp kompetentajām iestādēm un uzņēmēju.

Darbības virziena mērķis

Atbalstīt un veicināt jaunu komersantu izveidi un attīstību Latvijā, nodrošinot visaptverošu informatīvo, inkubācijas un konsultatīvo pasākumu klāstu						
Darbības rezultāti						
Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība				
		2016 (fakts)	2017	2018	2019	2020
4.1. Nodrošināti atbalsta pasākumi uzņēmējdarbības uzsācējiem un ideju autoriem	4.1.1. Konkursā “Ideju kauss” kvalificētās komandas	-	70	80	80	80
4.2. Veicināta jaunu uzņēmumu izveide un attīstība	4.2.1. Inkubēto komersantu skaits LIAA biznesa inkubatoros	-	70	70	90	100
	4.2.2. Jaunizveidoto komersantu skaits LIAA biznesa inkubatoros	-	20	30	35	40
4.3. Nodrošināta diasporas pārstāvju informēšana par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā	4.3.1. Informatīvo pasākumu, aktivitāšu skaits par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā	-	6	8	8	8
4.4. Apzinātas LIAA klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi	4.4.1. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti nav zemāka par 85% (% no aptaujāto klientu skaita)	-	85	85	85	85
Uzdevumi darbības virziena īstenošanai		Pamatojums				
Diasporas un simpātiju diasporas studentu un jauniešu informēšana par Latvijas uzņēmējdarbības vidi un uzņēmējdarbības uzsākšanu, darba iespējām, darbaspēka pieprasījumu un nepieciešamajām kompetencēm. - Ārvalstīs studējošo Latvijas studentu piesaistīšana LIAA organizētajos pasākumos vai darbos mītnes zemēs. - Pasākumi, kas vērsti uz ārvalstu studentiem, kuri studē vai ir pabeiguši mācības Latvijā, ar mērķi apmainīties ar informāciju un pieredzi, kā arī veicināt būt Latvijas vēstnešiem ekonomiskajā sadarbībā, kā arī rekomendēt ĀM kā potenciālos goda konsulus viņu mītnes zemēs. - Diasporas jauniešu prakse LIAA pārstāvniecībās.		- Latvijas diasporas piesaistes stratēģija LIAA funkciju īstenošanai 2018.-2020. gadam - Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādņu īstenošanai paredzēto uzdevumu un pasākumu plāns 2016.-2019. gadam, kas apstiprināts ar MK 14.03.2017 rīkojumu Nr.117 “Grozījumi Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādņēs 2013.-2019. gadam”. - Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.-2018. gadam.				
Sniegt konsultācijas un informāciju uzņēmējdarbības jautājumos, īstenojot vienas pieturas aģentūras funkcijas		MK 04.07.2017. noteikumi “Valsts pārvaldes pakalpojuma portāla noteikumi”				
- Rosināt uzņēmējdarbības uzsākšanu, palīdzot attīstīt biznesa ideju. - Rosināt pārmaiņas uzņēmējdarbībā, īstenojot inovāciju mārketinga un publicitātes kampaņas, īpaši RIS3 jomās.		MK 10.05.2016. noteikumi Nr. 287 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa “Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos” 1.2.2.2.				

Organizēt pasākumus kā uzņēmēju pētnieku un investoru tikšanās platformas, ilgtermiņā veidojot Latviju kā vietu, kur veiksmīgi attīstās augstās tehnoloģijas (iNovuss, starptautiskās zinātnisko jaunuzņēmumu (<i>start-up</i>) konferences).	pasākuma "Inovāciju motivācijas programma" īstenošanas noteikumi. ERAF projekta "Inovāciju motivācijas programma" (identifikācijas numurs 1.2.1.26/I/001).
Veicināt klientu skaita pieaugumu LIAA biznesa inkubatoros, īstenojot plašu komunikācijas kampaņu.	MK 03.05.2016. noteikumi Nr.279 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.1.1.specifiskā atbalsta mērķa "Sekmēt MVK izveidi un attīstību, īpaši apstrādes rūpniecībā un RIS3 prioritārajās nozarēs" 3.1.1.6.pasākuma "Reģionālie biznesa inkubatori un radošo industriju inkubatori"
Nodrošināt 2007.-2013. gada ES fondu un 2009.-2014. gada Norvēģijas finanšu instrumenta plānošanas periodos īstenoto projektu pēcuzraudzību, t.i., : - veikt pārbaudes projektu īstenošanas vietās un konstatēto atkāpju izvērtēšanu; - veikt finansējuma saņēmēja gada finanšu pārskatu analīzi pēc atbalsta finansējuma izmaksas; - izvērtēt finansējuma saņēmēju ierosinātos līgumu un vienošanos grozījumus; - nodrošināt publiskā telpā nonākušās informācijas analīzi par LIAA administrētajiem projektiem; - kontrolēt ES fondu un Norvēģijas finanšu instrumenta finansējuma saņēmēju neatbilstoši veikto izdevumu atmaksu.	- ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 13. panta 3. daļa. - ES fondu aktivitāšu regulējošie MK noteikumi, kas nosaka sadarbības iestādes funkcijas. - MK 16.02.2016. noteikumi Nr.140 "Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā". - MK 02.04.2013. aprīļa noteikumi Nr.181 „Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas „Inovācijas „zaļās” ražošanas jomā” īstenošanas kārtība”. - MK 10.12.2013. noteikumi Nr.1442 „Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas „Inovācijas „zaļās” ražošanas jomā” atklāta projektu konkursa īstenošanas kārtība”. - MK 29.01.2013. noteikumi Nr.67 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda uzraudzības noteikumi”. - Finanšu ministrijas (vadošās iestādes) vadlīnijas pārbaudi veikšanai EEZ finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta līdzfinansētā projekta īstenošanas vietā 2009.-2014. gada periodā
Iesaistītās iestādes Ārlietu ministrija, Kultūras ministrija, Vides aizsardzības reģionālās attīstības ministrija, Ekonomikas ministrija, uzņēmēju un nozaru asociācijas, apmācību sniedzēji, diasporas intereses pārstāvošās organizācijas.	

2.5. Tūrisma veicināšana

5. Darbības virziens: Tūrisma veicināšana

Esošās situācijas apraksts

CSP apkopotie tūrisma statistikas rādītāji liecina, ka nozares attīstības tendences ir pozitīvas. To apliecina gan ikgadējie rādītāji, gan to izvērtējums ilgākā laika periodā. 2017. gadā, salīdzinot ar 2010. gadu, ārvalstu ceļotāju robežšķērsojumu skaits ir pieaudzis par 53,2 %, savukārt kopš 2005. gada to skaits ir palielinājies 2 reizes. Divpadsmit gadu laikā ir būtiski auguši arī ārvalstu ceļotāju izdevumi braucienos pa Latviju (2,6 reizes) un vairākdienu ceļotāju pavadīto nakšu skaits (1,8 reizes). Vidējais uzturēšanās ilgums 2017. gadā bija līdzīgs kā 2005. gadā – 4,5 diennaktis.

2017. gadā ārvalstu ceļotāji 7,7 milj. reižu šķērsoja Latvijas robežu, kas ir par 13,7 % vairāk nekā gadu iepriekš, liecina Centrālās statistikas pārvaldes dati. 2017. gadā ārvalstu ceļotāji valstī iztērēja 691,9 milj. eiro – par 46,7 milj. eiro jeb 7,2 % vairāk nekā 2016. gadā.

2017. gadā Latviju apmeklēja 1,9 milj. ārvalstu vairākdienu ceļotāji, kas ir par 8,7 % vairāk nekā 2016. gadā, un, iztērējot par 12,5 % jeb 533.9 milj. eiro vairāk.

Kopējais pavadīto nakšu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir palielinājies par 1,0 %, sasniedzot 8,9 milj. nakšu. Savukārt vidējais viesu uzturēšanās ilgums bija 4,5 nakts.

Kā liecina pārskata dati par viesnīcu un citu tūristu mītņu darbību, naktsmītņu pakalpojumus Latvijā 2017. gadā izmantoja 1,8 milj. ārvalstu ceļotāju, kas ir par 13 % vairāk nekā 2016. gadā. Vairāk nekā puse no visiem ārvalstu viesiem ierodas no Krievijas, Vācijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Zviedrijas.

Tūrisma atpazīstamības veicināšanai LIAA, pamatojoties uz ārvalstu tirgu pētījumiem, izstrādājusi Latvijas tūrisma mārketinga stratēģiju 2018.-2023. gadam, iekļaujot esošās situācijas un tendenču analīzi, prioritāros tirgus, produktus, mērķa tirgus, tirgus segmentus, aktivitātes katrā no tūrisma mērķa tirgiem. Tūrisma mārketinga aktivitāšu plānošanā un organizēšanā, eksporta veicināšanā tiek izmantotas Latvijas ārējo ekonomisko pārstāvniecību sniegtās iespējas.

LIAA īsteno efektīvu Baltijas jūras reģiona valstu sadarbību kopīgu tūrisma produktu, mārketinga un infrastruktūras attīstībai - nodrošinot regulāru komunikāciju ar Baltijas valstu nacionālajām tūrisma organizācijām Baltijas apvienotās tūrisma komitejas ietvaros. Nodrošinot efektīvu starptautisko organizāciju resursu izmantošanu, LIAA līdzdarbojas Eiropas Ceļojumu komisijā un tās rīkotajās aktivitātēs, kā arī nodrošina iesaistīšanos Eiropas Komisijas projektā “Eiropas izcilākie tūrisma galamērķi EDEN” un konkursa nacionālās atlases organizēšanā.

LIAA ir veikusi tūrisma tirgu izpēti efektīvai tūrisma nozares attīstībai un pārvaldībai, veikts pētījums par ārvalstu tūristu paradumiem interneta meklētājos, kā arī rīkotas fokusa grupu diskusijas ar ārvalstu tūrisma nozares ekspertiem prioritārajos ārvalstu tirgos, lai noskaidrotu Latvijas tūrisma pakalpojumu kvalitāti, trūkumus, stiprās puses, nepieciešamos uzlabojumus utt.

Lai palielinātu komersantu un tūrisma galamērķu konkurētspēju ārējos tirgos, tiek īstenotas tūrisma mārketinga aktivitātes:

- nacionālo stendu organizēšana starptautiskajās tūrisma izstādēs;
- nodrošināta tūrisma mārketinga un reklāmas kampaņu īstenošana prioritārajos tūrisma tirgos;
- organizētas žurnālistu, blogu autoru, sociālo tīklu viedokļu līderu vizītes uz Latviju;
- organizētas ārvalstīs reģistrētu tūrisma pakalpojumu komercsabiedrību pārstāvju, korporatīvo un darījumu pasākumu organizētāju iepazīšanās vizītes uz Latviju;
- nodrošināta tūrisma informācijas un mārketinga materiālu sagatavošana un izdošana;
- organizēti Latvijas tūrisma publicitātes pasākumi un ārvalstu specializētā tūrisma veicināšanas pasākumi;
- nodrošināta ārvalstu tūristu piesaistes pasākumu organizēšana Latvijas novados;
- organizēti darījumu tūrisma veicināšanas pasākumi: dalība specializētajās darījumu tūrisma izstādēs ar nacionālo stendu; kontaktbiržās, forumos un izstādēs; publikācijas par darījumu tūrisma iespējām Latvijā; ienākošās darījumu tūrisma pakalpojumu organizētāju vizītes Latvijā; Latvijas darījumu tūrisma prezentācijas ārvalstīs.

Risināmās problēmas.

Ziņojumā “Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam īstenošanas 2014. - 2016. gadā starpposma novērtējums”, analizējot novērtējuma rezultātus, tika identificētas problēmas un secināts, ka Latvijas tūrisma produktu konkurētspējas un kvalitātes celšanai ir nepieciešams radīt jaunus tūrisma produktus ar augstu pievienoto vērtību. Radot jaunus un interesantus produktus, Latvija nodrošinās, ka tūrists uzturas Latvijā ilgāk un iztērē vairāk naudas tās teritorijā. Latvijas tūrisma izaicinājumi saistīti arī ar vietējā tūrisma veicināšanu un sadarbību tūrisma pakalpojumu sniedzēju un organizāciju vidū, lai nodrošinātu kvalitatīvu piedāvājuma attīstību, īpaši Latvijas reģionos. Darījumu tūrisms nodrošina tūrisma pakalpojumu pieprasījumu ārpus aktīvās tūrisma sezonas, tādēļ svarīgi ir nodrošināt Latvijas kā darījumu tūrisma galamērķa atpazīstamību, kas vēl ir salīdzinoši zema, salīdzinot ar konkurējošiem galamērķiem. Īstenojot mārketinga aktivitātes, lielākais izaicinājums ir jauni mārketinga komunikācijas instrumenti, īpaši digitālajā vidē.

LIAA plānojot tūrisma veicināšanas aktivitātes, ņems vērā minētās rīcības problēmas un izaicinājumus īstenojot vietējā tūrisma veicināšanas aktivitātes, veicinot prioritāro tūrisma produktu mārketingu, pielietojot mārketinga instrumentus, kas ir atbilstoši tirgus tendencēm (sadarbības ekonomikas ietekme, digitālais mārketingas, *millenials* mērķauditorija u.tml.), apgūstot jaunus tirgus (t.sk. strauji augošo Ķīnas tirgu), izglītojot tūrisma pakalpojumu sniedzējus produktu attīstības, kvalitātes nodrošināšanas un sadarbības veidošanas jomās atbilstoši tirgus tendencēm un pieprasījuma izmaiņām.

Pamatojoties uz Latvijas Tūrisma mārketinga stratēģiju 2018.–2023. gadam, tūrisma mārketinga aktivitātes stratēģijas īstenošanas periodā tiks veiktas Latvijas prioritārajos mērķa tirgos konkrēti definētiem tirgus segmentiem. Tūrisma veicināšanas aktivitātes tiks vērstas uz prioritāro tūrisma produktu – kultūras, dabas, darījumu un veselības tūrisma produktu veicināšanu.

Darbības virziena mērķis

Veicināt Latvijas tūrisma piedāvājuma konkurētspēju un atpazīstamību ārvalstu tirgos un prioritāro tūrisma produktu attīstību

Darbības rezultāti

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība				
		2016 (fakts)	2017	2018	2019	2020
5.1. Latvijas kā pievilcīga tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšana un informācijas nodrošināšana interneta vidē	5.1.1.Portāla latvia.travel apmeklējumu skaits milj.	2,48	2,5	2,0*	2,2	2,5
	5.1.2.Vidējais portāla apmeklēšanas laiks (min)	2,8	3,15	2,5	2,5	2,5
	5.1.3.Sagatavoti tūrisma informatīvie materiāli (veidi)	6	5	5	5	5
5.2.Tūrisma puduru (t.sk. reģionālo) veidošanas veicināšana	5.2.1. Īstenoti apmācību pasākumi par uzņēmējdarbības attīstīšanu tūrisma pakalpojumu sniedzējiem (skaits)	-	12	12	12	12

	5.2.2. Īstenoti reģionālā tūrisma attīstības veicināšanas pasākumi vietējā tirgū (skaits)	-	4	3	3	3
5.3. Sniegts atbalsts Latvijas tūrisma piedāvājuma popularizēšanai ārvalstīs, to skaitā darījumu tūrisma (MICE) pasākumu piesaistei	5.3.1. Sniegto atbalstu skaits (grantu)	91	115	175	50	50
5.4. Stiprināta Latvijas starptautiskā konkurētspēja, to skaitā ārējā mārketinga pasākumu īstenošanai un Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības stiprināšanai	5.4.1. Nacionālo tūrisma standu skaits	5	8	10	3	3
	5.4.2. Mārketinga kampaņu skaits	2	3	4	3	3
5.5. Veicināta pakalpojumu kvalitātes attīstība	5.5.1. Kvalitātes attīstību veicinošie pasākumi (skaits)	-	-	4	4	4
* 2018. gadā tiks izstrādāta un ieviesta jauna portāla latvia.travel versija, kas nozīmē, ka īstermiņā saturs un tehnisko risinājumu maiņa var nest kvantitatīvo apmeklējumu skaita samazinājumu (īpaši apmeklējumi, kas saistīti ar meklētājsistēmām), bet palielināsies kvalitatīvo apmeklējumu skaits, kas savukārt būs saistīts ar uzlabotu portāla saturs kvalitāti, mūsdienīgiem un ērtiem tehniskajiem risinājumiem.						
Uzdevumi darbības virziena īstenošanai				Pamatojums		
- Tūrisma informācijas pieejamības veicināšana, t.sk. atbalsta nodrošināšana uzņēmumiem informācijas nodrošināšanai interneta vidē, informācijas standu un norāžu nodrošināšanai pie tūrisma objektiem. - Komersantu izglītošana par uzņēmējdarbības attīstīšanu un tūrisma puduru (klasteru) veidošanas priekšrocībām. - Baltijas jūras reģiona valstu turpmāka sadarbības, gan kopīgu tūrisma produktu, gan arī mārketinga un infrastruktūras attīstīšanā. - Latvijas, Baltijas un Baltijas jūras reģiona valstu pozicionēšana mērķa tūrisma tirgos, izmantojot starptautisko organizāciju resursus. - Kvalitātes nozīmes stiprināšana tūrisma nozares komersantu vidū. - Veikt pētījumus tūrisma pakalpojumu konkurētspējas nodrošināšanai. - Pakalpojumu kvalitātes un kvantitātes mērījumu veikšana atbilstoši noteiktām iedzīvotāju grupām, tai skaitā, nosakot personu ar invaliditāti, ģimeņu ar bērniem, senioru apmierinātību par attiecīgā pakalpojuma saturu, pieejamību un kvalitāti. - Īstenota atbalsta programma MICE (darījumu un pasākumu) tūrisma pasākumu piesaistei. - Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanas pasākumu (mārketinga aktivitāšu) īstenošana mērķa tirgos:				Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam		

- specializēto tūrisma produktu un nišu tūrisma produktu pārdošanas veicināšanas pasākumi; - tūrisma nozarē iesaistīto pušu savstarpējās sadarbības un saskaņotu mārketinga projektu īstenošana Latvijas atpazīstamības veicināšanai un tūristu piesaistei – starptautiskā, starpinstitucionālā, publiskā un privātā sektora līmenī; - Baltija jūras reģiona tūrisma produktu attīstības un atpazīstamības veicināšana; - Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšana tālajos tirgos, tai skaitā Ķīnā.	
• Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijas izstrādāšana konkurētspējas palielināšanai ārvalstu tirgos	
• Latvijas valsts simtgades pasākumu īstenošana, īstenojot tūrisma veicināšanas un apceļošanas kampaņu, akcentējot valstiskuma attīstības ceļu tēmu.	
Iesaistītās iestādes Ekonomikas ministrija, Eiropas Ceļojumu komisija (sadarbības aktivitātes Eiropas kā vienota galamērķa pozicionēšanai tālajos tirgos), Lietuvas Valsts tūrisma departaments (Baltijas sadarbības aktivitātes), Igaunijas Tūrisma padome (Baltijas sadarbības aktivitātes), Latvijas tūrisma nozares asociācijas un komersanti (sadarbība īstenojot tūrisma veicināšanas un mārketinga aktivitātes)	

3. LIAA darbības spēju izvērtējums

3.1. LIAA cilvēkresursi

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu LIAA struktūru un darba organizāciju nosaka reglaments. LIAA darbu vada direktors, kuru Valsts civildienesta likuma noteiktajā kārtībā ieceļ amatā un atbrīvo no amata ekonomikas ministrs.

LIAA struktūru uz 2017. gada 1. decembri veido **16 patstāvīgās struktūrvienības**: ĀTVD, Investīciju projektu departaments, Tehnoloģiju departaments, Biznesa inkubatoru departaments, Tūrisma departaments, Eiropas fondu pēcuzraudzības departaments, Juridiskais departaments un Finanšu departaments, Norvēģijas finanšu instrumenta nodaļa, Klientu apkalpošanas nodaļa, Personāla vadības nodaļa, Sabiedrisko attiecību nodaļa, Korporatīvās vadības nodrošināšanas nodaļa, Informācijas tehnoloģiju nodaļa, Lietvedības nodaļa un Saimnieciskā nodaļa. (skatīt attēlu)

LIAA darbības nodrošināšanai Ārējās tirdzniecības veicināšanas departamenta sastāvā izveidotas **Latvijas Ārējās ekonomiskās pārstāvniecības**: ASV, Apvienotajos Arābu Emirātos, Baltkrievijā, Dānijā, Francijā, Itālijā, Japānā, Kazahstānā, Krievijā, Ķīnā (Pekīnā un Šanhajā), Lielbritānijā, Lietuvā, Nīderlandē, Norvēģijā, Polijā, Singapūrā, Somijā, Vācijā un Zviedrijā.

Lai nodrošinātu MK 2016. gada 3. maija noteikumu Nr. 279 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" pamatojoties uz 3.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Sekmēt MVK izveidi un attīstību, īpaši apstrādes rūpniecībā un RIS3 prioritārajās nozarēs" 3.1.1.6. pasākuma "Reģionālie biznesa inkubatori un radošo industriju inkubatori" īstenošanas noteikumi" 14. punktā noteikto, Biznesa inkubatoru departamenta sastāvā izveidotas **teritoriālās struktūrvienības (biznesa inkubatori)**: Daugavpilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Jūrmalā, Liepājā, Rēzeknē, Valmierā, Ventspilī, Bauskā, Kuldīgā, Madonā, Ogrē, Talsos un Siguldā un Radošo industriju inkubators Rīgā.

2017. gadā LIAA būtiskākās strukturālās izmaiņas saistītas ar Tehnoloģiju departamenta izveidi, lai nodrošinātu 2016. gada 25. oktobra Ministru kabineta noteikumos Nr. 692

“Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” 1.2.1.2. pasākuma “Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai” īstenošanas noteikumi” noteikto par Tehnoloģiju pārneses sistēmas izveidi Latvijā. Tehnoloģiju departamentā ar 2017. gada 5. jūniju noteiktas piecas nodaļas: Tehnoloģiju pārneses nodaļa, Zinātnes komercializācijas nodaļa, Inovatīvas uzņēmējdarbības attīstības nodaļa, Tehnoloģiju skautu nodaļa un Inovāciju atbalsta nodaļa.

Ar 2017. gada 31. decembri LIAA struktūrā un amatu sarakstā izdarītas izmaiņas un likvidēta Norvēģijas finanšu instrumenta nodaļa, pamatojoties uz Ministru kabineta 2013. gada 2. aprīļa noteikumu Nr.181 “Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas “Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā” īstenošanas kārtība” 8. punktu.

Lai nodrošinātu savlaicīgu, nepārtrauktu un kvalitatīvu LIAA noteikto funkciju un uzdevumu izpildi, izvērtējot Eiropas fondu pēcuzraudzības departamenta kompetencē esošo ES fondu aktivitāšu pēcuzraudzības apjomu, 2017. gadā un turpmāk plānots samazināt amata vietu skaitu Eiropas fondu pēcuzraudzības departamentā.

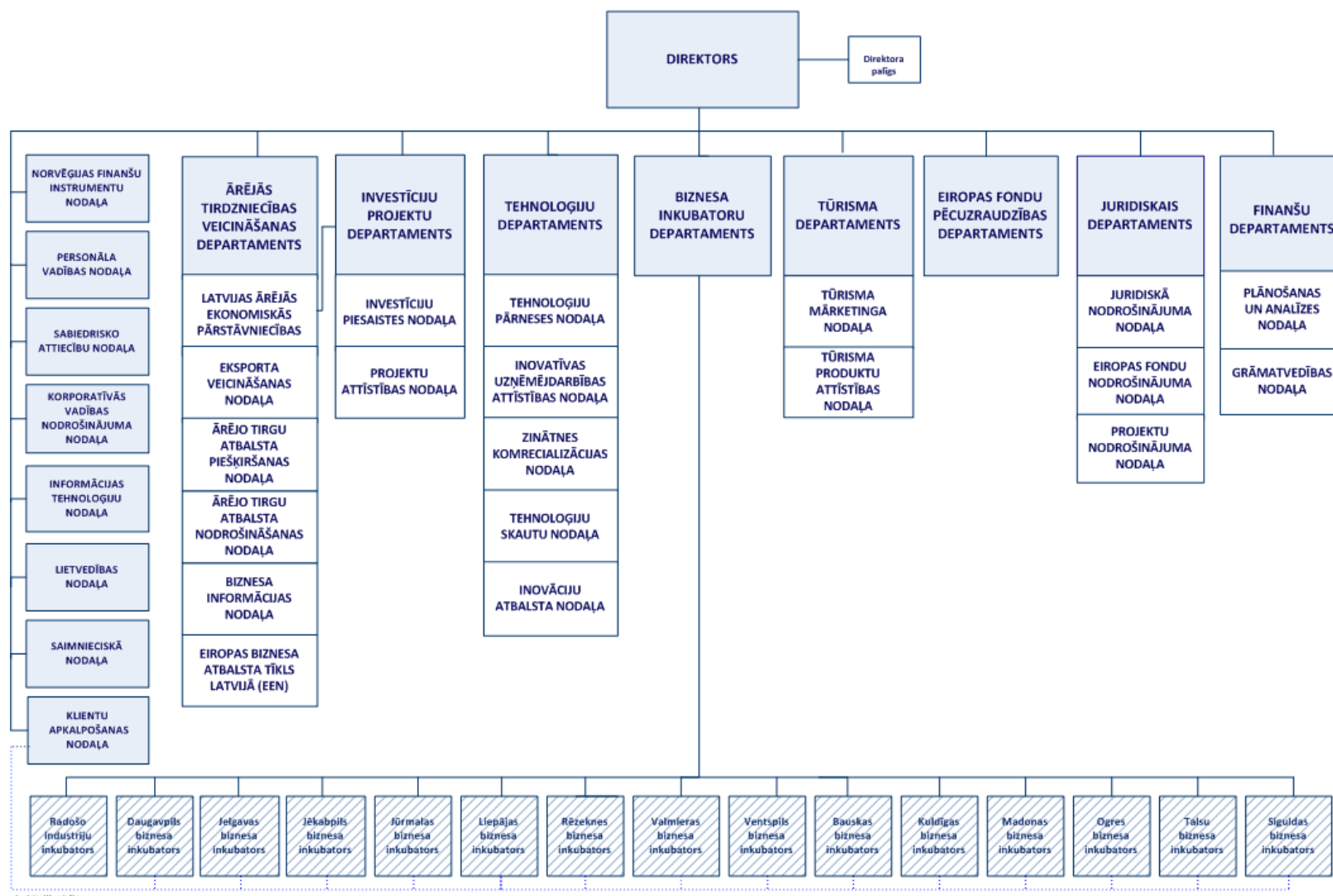
LIAA izvirzīto uzdevumu, mērķu un rezultatīvo rādītāju sekmīgai un efektīvai sasniegšanai, viena no LIAA prioritātēm ir uz attīstību orientēts un motivēts personāls. Uz 2017. gada 1. decembri LIAA nodarbināti 276 darbinieki, no kuriem 74,64% ir sievietes, bet 25,36% vīrieši. 25,72% nodarbināto ir vecumā līdz 29 gadiem, 45,29% - 30 līdz 39 gadiem, 18,12% - no 40 līdz 49 gadiem. 10,87% nodarbināto vecums ir virs 50 gadiem. 21,74% darbinieki LIAA nodarbināti ilgāk par 5 gadiem, 14,86% no 10-20 gadiem, 60,14% - līdz 4 gadiem un 3,26% - virs 20 gadiem, tādējādi nodrošinot LIAA funkciju izpildei nepieciešamās kompetences un institucionālo atmiņu. 89,49% nodarbināto ieguvuši augstāko akadēmisko vai profesionālo augstāko izglītību.

Lai nodrošinātu labu pārvaldību, kā arī veicinātu personāla profesionālo izaugsmi, darbiniekiem tiek nodrošināta rotācijas iespēja LIAA ietvaros, tādējādi regulāri tiek izvērtēta esošo darbinieku kompetenču izmantošana LIAA noteikto mērķu sasniegšanai.

Kvalifikācijas paaugstināšanai un LIAA pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanai LIAA ierēdņi un darbinieki primāri pilnveido zināšanas Valsts administrācijas skolas organizētajās apmācībās. Darbiniekiem tiek piedāvātas iespējas piedalīties arī citu organizatoru piedāvātajos apmācībuursos Latvijā un ārvalstīs, kā arī piedalīties starptautiskās konferencēs un pieredzes apmaiņas vizītēs.

Sadarbojoties ar augstākās izglītības iestādēm, LIAA atbalsta studentu (praktikantu) iesaistīšanu LIAA darbā, nodrošinot prakses iespējas un veicinot studentu (praktikantu) kā potenciālo LIAA darbinieku piesaisti. 2017. gadā LIAA piedāvāja prakses iespējas Banku augstskolas, Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes, Vidzemes Augstskolas, Ventspils Augstskolas un Leidenes universitātes (Nīderlande) studentiem.

LATVIJAS INVESTĪCIJU UN ATTĪSTĪBAS AĢENTŪRAS STRUKTŪRSHĒMA uz 01.12.2017.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras darbības stratēģija 2017.–2019. gadam

3.1. Darbības vides izvērtējums

LIAA **stiprās puses** ir kompleksi savstarpēji papildinoši uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi un uzkrātā pieredze to īstenošanā; valsts uzticēts ekskluzīvs mandāts investīciju piesaistei, eksporta veicināšanai, valsts augstāko amatpersonu vizīšu organizēšanai; plaša starptautiskā pārstāvība (LIAA pārstāvniecības, sabiedriskie pārstāvji ārvalstīs, EEN), izveidoti biznesa inkubatori Latvijas reģionos, izveidots VTPC, vienas pieturas aģentūras funkcijas īstenošana, sniedzot kvalitatīvus pakalpojumus LIAA KAN; starptautiski atzīta kompetence uzņēmējdarbības atbalsta jomā (balvas, atsauksmes), laba reputācija sarežģītu projektu virzībā un jautājumu risināšanā, lēmumu pieņemšanas mehānisms, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali; atbilstoša iekšējās kontroles sistēma; sekmīga un plaša pieredze dažādu ES fondu un ārvalstu finanšu instrumentu administrēšanā; kvalificēts, izglītots, kompetents, lojāls, ar ilggadīgu pieredzi uzņēmējdarbības veicināšanā un uz sadarbību un izaugsmi orientēts personāls; augsti novērtēta klientiem sniegto pakalpojumu kvalitāte; ilglaicīgi veidota un attīstīta, klientu pieprasīta datu bāze; informācijas sistēmu funkcionalitāte, stabilitāte, integritāte un drošums; profesionāls atbalsta funkciju nodrošinājums; attīstīta un pieejama komunikācija ar sabiedrību, izmantojot dažādus mūsdienīgus komunikāciju kanālus; spēja būt elastīgiem, operatīvi pielāgoties izmaiņām; LIAA valdījumā esošā ēka un materiāli tehniskais nodrošinājums.

Iespējas rada informācijas tehnoloģiju pielietošanas iespējas, pilnveidojot informācijas apriti uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumu nodrošināšanā; LIAA pārstāvniecību darbības paplašināšana; VTPC kā iespējama vienas pieturas aģentūras izveidošana un attīstība tehnoloģiju pārnesei un jaunuzņēmumiem.

Draudus rada nepietiekamais IKT uzturēšanas un attīstības budžets; finanšu resursu nepietiekamība, salīdzinājumā ar privāto sektoru, kvalificētu darbinieku rotācijas samazināšanai; mehāniska valsts pārvaldē nodarbināto skaita samazināšana; nepietiekams finansējums VTPC telpu uzturēšanai.

3.2. Informācijas tehnoloģijas

LIAA funkciju nodrošināšanai kopumā tiek uzturētas un pārraudzītas 17 informācijas sistēmas (turpmāk – IS). Pieejamā finansējuma robežās tiek veikta IS biznesu procesu izvērtēšana sistēmu konsolidācijai, lai samazinātu IS uzturēšanas izmaksas un optimizētu tehnisko resursu izmantošanu. Datu ievades optimizācijai vairākas sadaļas starp IS ir savstarpēji integrētas jau tagad, tomēr LIAA iekšējo resursu efektīvākai izmantošanai, plānots īstenot vēl lielāku informācijas sistēmu integrāciju, ņemot vērā pieejamos finanšu resursus.

Lai uzlabotu LIAA funkciju izpildi un sekmētu elektronisko dokumentu apriti, iestāde veiksmīgi īstenojusi projektu dokumentu vadības sistēmas sasaistei ar dokumentu integrācijas vidi, kā rezultātā tiek nodrošināta elektroniska dokumentu plūsma starp valsts iestādēm un fiziskajām personām. Uzlabojot elektronizācijas līmeni attiecībā uz personāla vadības un grāmatvedības procesiem, plānots ieviest resursu vadības un grāmatvedības programmas “Horizon” pašapkalpošanās portālu, kas nodrošinās iespēju darbiniekiem iegūt un ievietot informāciju saistībā ar personāla un grāmatvedības jautājumiem.

Efektīvākai saziņai ar klientiem LIAA izmanto tādas sociālo medijus, kā *Twitter*, *Youtube* un *Facebook*. Vienlaikus tiek uzturētas un administrētas vairākas publiski pieejamas projektu mājaslapas – www.liaa.gov.lv, www.exim.lv, www.idejukauss.lv, www.designlatvia.lv,

www.een.lv, techindustry.een.lv, www.innovativelatvia.lv, www.greetingsfromlatvia.lv, www.latvia.travel, www.qlatvia.lv un citas. Lai nodrošinātu labāku komunikāciju ar LIAA klientiem, uzsākts darbs pie interaktīvas informācijas sistēmas izveides, kura piedāvās, atbilstoši katra uzņēmēja individuālajām interesēm, strukturētu informāciju. Risinājuma rezultātā tiks izstrādāta un ieviesta lietotājam pārskatāma un intuitīvi viegli izmantojama darba vide investīciju un eksporta projektu procesu apkalpošanā, kontrolē un sekošanā, kā rezultātā tiks pilnveidoti publiskās pārvaldes procesi, kas samazina administratīvo slogu uzņēmējiem.

LIAA informācijas un tehnoloģiju nodaļa IKT pakalpojumus nodrošina 269 lietotāju darbavietām. Īstenota attālināta piekļuve iestādes informācijas resursiem 15 reģionālajiem biznesa inkubatoriem un LIAA pārstāvniecību pārstāvjiem 19 valstīs, kā arī tiek nodrošināta visu tehnisko resursu administrēšana. LIAA IS un tehnisko resursu uzturēšanu un attīstību nodrošina augsti kvalificēti informācijas tehnoloģiju nodaļas darbinieki.

Neraugoties uz IT nodaļas darbinieku līdzšinējo atbalstu LIAA IT infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai, nepietiekamais IKT uzturēšanas un attīstības budžets ir šķērslis, kas kavē uzlabot procesus un pilnveidot elektronisko pakalpojumu sniegšanu klientiem.

Vienlaikus LIAA ir iesaistījusies Ekonomikas ministrijas IKT pārvaldības modeļa izstrādes projektā, kas nodrošinātu racionālu administratīvo un tehnisko resursu optimālu izmantošanu, standartizētu IKT pakalpojumu pieejamību, uzlabotu sadarbību starp iestādēm IKT jautājumos.

Stratēģijas darbības periodā viens no būtiskākajiem uzdevumiem informācijas sistēmu jautājumos, būs nodrošināt tādas informācijas tehnoloģiju risinājumus, kas ir maksimāli efektīvākie un ekonomiski izdevīgākie konkrētās funkcijas veikšanai, kā arī nodrošināt efektīvu informācijas apstrādes resursu pieejamību, pārvaldību un uzkrāto datu integritāti, novēršot datu un to apstrādes dublēšanos.

3.3. Infrastruktūra un materiāltehniskais nodrošinājums

LIAA ir izvietota LIAA valdījumā esošā nekustamajā īpašumā, kas atrodas Pērses ielā 2, Rīgā, un sastāv no biroja ēkas un tehniskā bloka.

Domājot par darbinieku darba vides un mikroklimata uzlabošanu, ēkas tehniskā stāvokļa sakārtošanu, energoresursu ietaupījumu, tiek gatavots projekts energoefektivitātes pasākumu veikšanai LIAA administratīvajai ēkai, Pērses ielā 2. Projekta mērķis ir veikt LIAA ēkas Pērses ielā 2, Rīgā energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus un nepieciešamos atjaunošanas pasākumus, tādējādi uzlabojot ēkas siltumnoturību un pozitīvi ietekmējot energoresursu efektīvu izmantošanu Latvijā. Projektu paredzēts īstenot ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās” 4.2.1.2.pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās” ietvaros.

Lai nodrošinātu LIAA darbinieku darba vietu pietiekamību, to iekārtošanu un labākus darba apstākļus, tika pieņemts lēmums nomāt telpas arhīva vajadzībām ārpus biroja ēkas, Starta ielā 1, Rīgā.

Finanšu ekonomijas nolūkos lielāko daļu telpu Pērses ielā 2, Rīgā aizņem LIAA, bet daļa telpu tiek iznomātas komersantiem.

Biznesa inkubatoru struktūras izveidei tika izveidoti 15 reģionālie biznesa inkubatori, to iekārtošanai tika nomātas telpas, aprīkotas ar mēbelēm un pārējo materiāltehnisko nodrošinājumu, lai pilnvērtīgi varētu veikt tiem deleģētos uzdevumus. Lai nodrošinātu to mobilitāti reģionos, tiek nomātas 7 automašīnas.

Latvijas valsts simtgades pasākumu plāna 2017. - 2021. gadam īstenošanai piešķirtā valsts budžeta finansējuma ietvaros LIAA 2017. gadā ir noslēgusi līgumu ar VAS “Starptautisko lidosta “Rīga”” par telpas īri biznesa informācijas centra izveidei un darbības nodrošināšanai uz trim gadiem. Biznesa informācijas centra izveidei piešķirta 347 m² liela telpa termināļa C izlidošanas sektorā un izstrādāta koncepcija “Magnetic Latvia”. Piešķirtā vieta un apjoms ļauj izveidot ne tikai vizuālu un interaktīvu biznesa informācijas centru “Magnetic Latvia”, bet Starptautiskās lidostas “Rīga” teritorijā nodrošināt plašu Latvijas reprezentatīvu telpu. Ārvalstu kompānijām, kuras ierodas Latvijā vai atrodas lidostas teritorijā, piemēram, kā tranzīta pasažieri, biznesa informācijas centrā “Magnetic Latvia”, tiks piedāvāta iespēja satikt biznesa partnerus no Latvijas, iepazīties ar Latvijas uzņēmējdarbības vidi, tūrisma iespējām un Latvijas produktiem. Biznesa informācijas centrā “Magnetic Latvia” ir paredzētas atsevišķas tikšanās telpas, kurās varēs sniegt prezentācijas un organizēt pārrunas. Biznesa informācijas centrs “Magnetic Latvia” atklāts 2018. gada februārī.

Ministru kabinets 2018.gada 14.augustā (prot.Nr.38 45.§) pieņēma rīkojumu Nr.388 “Par konceptuālo ziņojumu “Par Ekonomikas ministrijas lietojumā esošās ēkas kritisko stāvokli un turpmāko rīcību un Ekonomikas ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu un kapitālsabiedrību atrašanās vietu” (turpmāk – Konceptuālais ziņojums), kura 1.2.apakšpunktā noteikts atbalstīt EM iestāžu izvietojumu nekustamajā īpašumā Elizabetes ielā 2, Rīgā. Saskaņā ar Konceptuālajā ziņojumā norādīto, EM 2022.gadā plāno resora iestāžu un kapitālsabiedrību pārvietošanu uz ēku Elizabetes ielā 2, Rīgā, t.sk. LIAA pārvietošanu, lai turpmāk nodrošinātu modernu, mūsdienu attīstības tendencēm atbilstošu vidi, vienlaicīgi uzlabojot resora iestāžu savstarpējo komunikāciju.

4. Nobeigums

Pārskats par stratēģijas izpildi tiks sagatavots un iekļauts LIAA publiskajā gada pārskatā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Stratēģiju pārskata, precizē un aktualizē MK noteikumos noteiktajā kārtībā.

Direktors

A.Ozols